



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Thoro. Lodberg:
Slægterne Lodberg
paa Holmsland.

THORV. LODBERG

SLÆGTERNE LODBERG
PAA HOLMSLAND

OG »BISKOP CHRISTEN JENSEN
LODBERGS DESCENDENTER«

SÆRTRYK AF
HARDSYSSELS AARBOG
1940

HOLSTEBRO
THOMSENS BOGTRYKKERI
1940

SLÆGTERNE LODBERG FRA HOLMSLAND

OG »BISKOP CHRISTEN JENSEN LODBERGS
DESCENDERER«

Af Thorv. Lodberg.

I. Pastor Nielsens Stamtavle.

I Aaret 1876 udgav Pastor C. F. Nielsen en »Stam-
tavle over Familien Lodberg« med Undertitlen »Bi-
skop og Professor, Dr. theol. Christen Jensen Lod-
bergs Descenderer«, hvori han har samlet alle de
Lodberg'ere, der er kommen indenfor hans Synskreds,
til een Slægt, som Efterkommere af Ribebispen Chris-
ten Lodberg. Naar man gennemblader samme Stam-
tavle, undres man over de udførlige Oplysninger om
akademisk uddannede Personer, hvor alle Data og
Embeder er medtaget, medens den for Bøndernes ved-
kommende gør sig bemærket ved sine Mangler. Me-
dens indgiftede, højerestaaende Personer er anførte
med deres Forældre, til Tider med Fodnoter, som hen-
viser til den indgiftedes Familieforhold, er dette sjæld-
nere Tilfældet for Bøndernes Vedkommende, ja man
træffer endog Tilfælde, hvor hverken Fødselsaar eller
Dødsaar er anført. Der er lagt Vægt paa Titler, saa-
ledes betegner Forfatteren sig selv som Hr.(!) Carl
Frederik Nielsen.

Naar man nu ved, at det i de Tider var mere be-
sværligt at udarbejde en Stamtavle, end det nu er,

fordi de mest benyttede Kilder var spredt ud over Landet, og naar man samtidig ved, at Forfatteren boede paa Færøerne, da han indsamlede sit Materiale, tilgiver man disse Mangler, samtidig med at man glæder sig over, at han tog Initiativet til Udgivelsen, idet Stamtavlen trods sine store Mangler dog burde være et Grundlag til videre Udarbejdelse af en ny og mere fuldkommen Stamtavle.

Da jeg selv skulde være Efterkommer af Bispen, satte jeg mig for nogle Aar siden som Maal at supplere Stamtavlen, forbedre dens Mangler og videreføre dens forskellige Linier. Under Arbejdet vaktes Tvivlen om dens Holdbarhed, da jeg paa Rigsarkivet fandt en kgl. Konfirmation paa, at Provst Christian Johan Lodbergs Enke i Harlev 1761 fik Tilladelse til at hensesidde i uskiftet Bo med sin umyndige Datter¹⁾. Saafremt her ikke forelaa en eller anden Fejl, kunde Provsten ikke være Fader til de i Stamtavlen opførte fire Sønner, og derved vilde Grundlaget for min Forbindelse med Bispen falde bort.

Nu begyndte et interessant Revisionsarbejde, der afslørede mange kønne Ting, og som beviste, at Pastor Nielsen ikke var den rette Mand til at udarbejde en Stamtavle. Det vil være for uoverkommeligt her at komme ind paa alle »Stamtavlen«s eventyrlige Fejltagelser, og det er heller ikke Formaålet. Allerede paa første Side vrimler Fejlene ind, og de fortsætter Side efter Side, til sidste Blad, hvorfor her kun skal fremdrages enkelte Eksempler, hvormed der gives tilstrækkelig Indsigt i, hvor umulig denne Stamtavle er.

Da alle nulevende Lodberg'ere skulde nedstamme fra Bispens yngste Søn, da en stor Del af disse er født indenfor Ringkøbing Amt, hvor Slægten endnu

er meget udbredt, og da enkelte af disse er i Besiddelse af den trykte Stamtavle, vil det sikkert være paa sin Plads her i »Hardsyssels Aarbog« at paavise dens væsentligste Føjel. I de enkelte Tilfælde citeres Uddrag af Stamtavlen, hvorefter følger de virkelige Forhold, og vi begynder med et Citat om, hvad den indeholder om Bispens yngste Søn:

»Christian Johan Christensen Lodberg, født 1685 i Ribe; succederende Sognepræst til Harlev og Framlev i Aarhus Stift: 13. April 1736; ordineret: 3. Juli 1737; virkelig Sognepræst til Harlev og Framlev: 1744; Provst: 16. October 1748; † i October 1761«. Gift »1737: Christine Jensdatter Harlev ... « »5 Børn«.

Undersøgelserne viste imidlertid, at Bispens yngste Søn døde i Kolding 1700²⁾, og den 9. Juni nedsattes han i Faderens Begravelse i Roskilde Domkirke³⁾. Som Følge heraf kan han ikke være identisk med den Mand, der 36 Aar senere blev succederende Sognepræst i Harlev, og som ved Svigerfaderens Død blev virkelig Sognepræst. Nu opstod Spørgsmaalet, om Harlevpræsten paa en eller anden Maade var beslægtet med Bispen, men Eftersøgningen var længe forgæves. Af hans Kaldsbrev fremgaar det, at han ikke hedder Christensen Lodberg, men Hansen Lodberg, og at han følgelig maa være Søn af en Hans. Saa kom Tilfældet til Hjælp, idet Lærer S. Leth Danielsen i Holstebro 1927 meddelte mig, at hans Fætter, Sognefoged Søren Leth i Harlev havde fundet Provstens Epitafium paa Kirkeloftet, hvorved det blev muligt at faa opklaret, at Provsten var født i 1711, som Søn af Pastor Hans Marcussen Wonsel til Borum og Lyngby Menigheder i Aarhus Stift, og gennem Faderens Kaldsbrev fik man samtidig oplyst, at

han som ung havde været i Huset hos Biskop Lodberg¹⁾, og derfra er det let at slutte, at han havde opkaldt Sønnen efter Bispens afdøde Søn, som han maa have kendt, og derved blev han den indirekte Aarsag til Stamtavlen Tilblivelse. Videre Undersøgelser godtgør, at Provst Lodberg ikke blev virkelig Sognepræst 1744, men 1741, ikke blev gift 1737, men 1741, at han ikke blev gift med Christine Harlev, men med Øllegaard Harlev, og at han ikke havde 4 Sønner og 1 Datter, men kun een Datter, der blev gift med Provst Niels Bygum Krarup⁴⁾).

Saa opstod Spørgsmaalet, om de »4 Sønner« var Brødre, og her gav Undersøgelserne igen store Overraskelser. Vi skal, med Citater af Stamtavlen, følge disse Sønner under Nr. 1—4.

Nr. 1. »Christian Christiansen Lodberg, født 1738 i Harlev; Degn i Farstrup og Aistrup ved Løgstør i Jylland«. Gift »1766: N. N.«.

Her resulterede Undersøgelserne i, at Degnen ikke hedder Christian Christiansen Lodberg, men Peder Peder Lodberg, og maa saa være Søn af en Peder, ikke er født 1738 i Harlev, men 1715, uvist hvor, og saaledes paa Alder med sin anførte Fader(!). Den 2. September 1743 blev Studiosus C. Lodberg kaldet til Degn for Farstrup og Ajstrup⁵⁾, og 1793 afgik han ved Døden. Han var gift 3 Gange. Om hans ældste Søn skriver Pastor Nielsen:

»Peder Christensen Lodberg, født 26. August 1767; Gaardmand og Strandfoged i Søndervig paa Holmlands Klitte ved Ringkjøbing; † 5. Juli 1844«.

Peder Christensen Lodberg er ikke født den 26. August 1767, men døbt den 23. Juli 1769, han er ikke født i Farstrup, men i Søndervig paa Holmlands Klit,

han er ikke Søn af Degnen, men af Fæstegaardmand Christen Jensen Lodberg; jfr. Side 118 og 122.

Nr. 2. »Jens Christiansen Lodberg, født 1793 i Harlev *); gik til Søes og foer paa lange Reiser; blev Supercargo og vestindisk Capitain, benaadedes med Ridder af Dannebrog; bosat i Kjøbenhavn; † 1784 idet han forliste uvist hvor«. Gift »1777: Johanne Marie Møller«.

Her kulminerer min Forbavselse over Stamtavlen, da denne Mand skulde være Farfader til Forfatterens Hustru, og man saa skulde mene, at han her havde nogenlunde fast Grund at bygge paa. Det viser sig nemlig, at Manden ikke hedder Jens, men Peder ⁷⁾, han er ikke født 1793 i Harlev, men 1746 i Farstrup, og han er saaledes Søn af den i Stamtavlen anførte Broder. Man finder ham ogsaa som Peder Christian og Peder Christians Lodberg, der maa opfattes som Søn af en Christian. Han blev ikke Supercargo og ikke vestindisk Kaptajn, men var ret og slet Snedker og Tømrer, hvorfor han heller ikke kan være Ridder af Dannebrog. Forfatteren angiver ham død »1784 uvist hvor«, men man er i Stand til at følge ham ud paa den store Rejse, hvorfra han aldrig vendte hjem. 1781 lod han sig hyre som fjerde Tømmermand ombord paa Skibet »Printz Friderich«, her døde han den 22. Juni 1782, ikke 1784, og Dagen efter blev han »under Bønnen« sænket i Havet, hvorom det i Skibsprotokollen hedder: »til at synke Liiget, blev forbrugt 4 Stk. 8 »Pund »Canon Kugler« ⁸⁾. Tømmermanden havde en Broder, Hans Lodberg, der var kgl. Lakaj, (jfr. Side 100) som Forfatteren ikke har Kendskab til,

*) 1793 maa, for at faa Mening med det øvrige, være en Trykfejl for 1739, da han ellers skulde være født 15 Aar efter hans første navngivne Søns Fødsel, ligesom han ogsaa skulde være født 32 Aar efter hans angivne Faders Død.

skønt hans Enke 1817 indsatte Stamtavle-Forfatterens Svigerfader som Arving⁶¹). At Peder Lodberg ikke blev gift 1777, men 1778, er Smaating i Sammenligning med det andet.

Nr. 3. »Peder Christian Lodberg, født 1745 i Harlev; drog med Broderen Jens Lodberg ud til Søes; bosatte sig først paa Klitterne ved Ringkjøbing, senere i Kjøbenhavn, hvor han døde som Supercargo; † 1790«.

I denne Forbindelse maa vi hellere citere, hvad Stam-tavlen fortæller om »hans Børn«, idet disse forekommer i et efterfølgende Afsnit, Side 130 og 140. Denne Supercargo skulde have 2 Børn:

»Christen Pedersen Lodberg, født ved Ringkjøbing 1784; først Spekhøker i Kjøbenhavn; derefter Huusmand paa Holmsland ved Ringkjøbing; † 1820«; Gift »Ane Lodberg«.

»Jens Pedersen Lodberg, født 1785 paa Klitterne ved Ringkjøbing i Jylland; † 29. April 1854 i Skive«.

Saaledes staar der paa Stamtavlen Side 62 og 63. At følge denne »Linie« var ikke uinteressant, fordi Undersøgelsen beviste, at disse tre Mænd bliver til fire, ja muligvis fem, som slet ikke er i Familie med hverandre. Forinden vi beskæftiger os med Supercargoen, vil vi se lidt paa hans »Sønner«.

Den yngste Søn, Jens Pedersen Lodberg, er ikke født 1785 paa Klitten, men 1778 i Ringkjøbing. Han er ikke Søn af Supercargoen, men har Lodberg-Navnet fra Moderen, der hørte til en Slægt, der er udgaaet fra Lodberg paa Holmsland.

Den ældste Søn, Christen Pedersen Lodbergs Forhold bliver lidt mere indviklet, da Forfatteren har sammenblandet to Personer, som her udskilles under: a. Spækhøkeren og b. Husmanden.

a. Spækhøkeren var Christen Pedersen Lod-

berg, og han er født omkr. 1753 et eller andet Sted i Jylland. Han kom til København, hvor han blev Husejer. Først var han Værtshusholder og Øltapper, men fik 1798 Borgerskab som Spækhøker. Her blev han gift og fik en Søn, men efter baade Hustru og Søn døde, syntes det at være gaaet tilbage for ham, og 1820 fandtes han druknet i Frederiksberg Haves Kanal, hvorfor han blev begravet paa Frederiksberg Kirkegaard paa et afsides Sted, uden Ceremonier og Jordpaakastelse ⁹⁾.

b. Husmanden, der ogsaa hedder Christen Lodberg, var først Gaardmand, senere Husmand i Nørre Rødclit. Naar nu Spækhøkeren ikke er født 1784, maatte man antage, at Husmanden er Supercargoens Søn, men her kommer vi i Strid med Christens ældste Datter, Karen. Hendes Fødselsaar er ikke opgivet i Stamtavlen, men om denne Forglemmelse er dikteret af Blufærdighed fra Forfatterens Side, eller han ikke har haft Kendskab hertil, ved vi ikke, snarest det sidste. I Kirkebogen ser vi, at hun 1791 blev døbt i Ny-sogn Kirke, og naar Christen er født 1784, skulde han kun være syv Aar, da han blev Fader. Dette er ikke sandsynligt, og vi undersøger saa, hvornaar Faderen er født. Det viser sig saa, at han er født i 1750, og her er vi inde paa det mere naturlige, men naar han er født 1750, kommer vi atter ud for et fremmeligt Barn med hans Fader, idet Supercargoen saa ikke har været mere end fem Aar, da han blev Fader til Christen. Ved at sammenholde Folketællingerne med Ny-sogns Kirkebog ser vi da ogsaa, at Supercargoen ikke er Faderen, men at Christen den 13. December 1750 blev døbt som Søn af Husmand Jens Christensen Bjerre i Nørre Rødclit; jfr. S. 129.

Hvorfra har Forfatteren saa faaet Supercargoen? Dette Spørgsmaal er ikke løst, og bliver det sikkert heller aldrig. Jeg har forgæves eftersøgt ham, men at han ikke er født 1745 i Harlev, som Søn af Provsten, er givet. Da vi nu har Beviser paa, at Forfatteren ikke tog det saa nøje med et Navn eller Aarstal, kan det tænkes, at han forveksler Supercargoen med Skibskaptajn, titulær Søløjtnant Ulrich Christian Lodberg, født 1733 i Laurvigen i Norge¹⁰⁾, † 1789 i København. Man kan ikke frigøre sig for den Tanke, at samme Supercargo ved en lidt for livlig Fantasi er skudt ind for at faa Forbindelse med de foregaaende og de efterfølgende »to Sønner«.

Af »Sønnerne fra Harlev« har vi saa den sidste tilbage:

Nr. 4. »Christen Christiansen Lodberg, født 1750 i Harlev; reiste til Norge, hvor han bosatte sig som Skræddermester i Christiania; † 5. Decmbr 1800 i Christiania«;

Da der i det 18. Aarh. i Norge fandtes Personer med Familienavnet Lodberg, lod jeg Skrædermesteren søge dèr, men Resultatet blev negativt. Der er et gammelt Ordsprog: »Man skal ikke gaa over Aaen for at hente Vand«, og dette fik Gyldighed i nærværende Tilfælde, da det viste sig, at Skrædermesteren var født i Danmark. Foran, Side 96, er omtalt Degnen Christian Lodberg, og ved Skiftet efter ham viste det sig, at han efterlod følgende Børn af 1. Ægteskab: »Christen boesiddende i Christiania udi Norge, Peder har været boesiddende i Kiøbenhavn, men er død og har efterladt sig 2de Børn, en Søn navnlig Jens Peter, og en Dotter Elisabeth Christiana hiemmeværende hos Moderen i Khavn . . . , Hans staaende som Tiener udi Hans Kongl. Maje-

stæts Liverie i Khavn, omtrent 40 Aar«, og i sidste Ægteskab en Søn »Christen *) staaende i Lære hos Mester Snedker Christian Frideric Gruner i Kiøbenhavn og en Datter Christiana Elisabeth hiemmeværende i Stervboet...«¹⁸⁾).

Skrædermester Christen Lodberg er saaledes ikke født i Harlev, og er ikke Søn af Præsten dër, men var Søn af Degnen i Farstrup, hvorved han bliver en Søn af hans i Stamtavlen angivne Broder. Det synes, som han først boede i København, hvor han var Haarskærer og Løber, idet en Christen Lodberg 1779 i Frelsers Kirke blev gift med Anna Kirstine Drægen, og de havde samme Aar en Søn, Jørgen Christian til Daaben, hvortil Hans Lodberg stod Fadder.

Naar det videre i Stamtavlen hedder om Skrædermesterens Søn, Morten Christian Lodberg, at han i mange Aar arbejdede hos den rige Glarmester Hauschildt i København, »hvisaarsag denne ogsaa ved sin Død testamenterede ham 1000 Rd., hvorefter han blev Glarmester i Kjøbenhavn«, saa er dette kun tildels rigtigt. Lodberg fik nemlig allerede 1810 Borgerskab som Glarmester i København, hvorimod Hauschildt først oprettede sit Testamente i 1834, hvori han bl. a. betænkte Lodberg¹¹⁾, og endelig kan det noteres, at Lodberg ikke døde 1851, men 1846.

— Dette er nogle faa Eksempler paa de Resultater Revisionen af 38 Linier i den 71-sidede Stamtavle gav. At gennemgaa de øvrige Sider og paavise disses Fejl, vil blive et omfangsrigt Værk. Pastor Nielsen var en flittig Mand, men hans personalhistoriske Arbejder skal man være forsigtig med at benytte uden nærmere Prøvelse. I »Historisk Tidsskrift«, V. Bd., 2. Rk., har

*) Christen Lodberg blev Snedkermester i Randers.

C. F. Bricka anmeldt Pastorens Arbejde om »Gejstligheden og Lærerstanden i Oddens Pastorat«. Det blev en Nedsabling. I det af Jysk Selskab for Historie, Sprog og Litteratur i 1938 udgivne Festskrift ved Postmester Klitgaards 70-aarige Fødselsdag, advarer fhv. Bibliotekar Chr. Heilskov, paa S. 161, mod Pastor Nielsens Arbejde om de færøske Præster: »... man skal træde varsomt, naar man begiver sig ud paa hans genealogiske marker, thi det er gyldende grund ...«

II. Biskop Christen Lodberg og Holmslands Slægten.

Det er et mærkeligt Tilfælde, at Lodberg opstaar som Familienavn paa Holmsland og Klitten samtidig med at Biskop Lodberg som Sysselprovst var interesseret i Holmsland, og omkring den Tid hans Svooger, Provst J. C. Eilertz blev Præst i Ringkøbing. Kongen havde 1650 henlagt Hardsyssels Provsti under Sorø Akademi, og efter at Lodberg i 1663 var udnævnt til Professor ved Akademiet, blev han 1669 Provst over Hardsyssel, hvis Indtægter skulde udrede Professorlønnen. Til Embedet hørte Sognekaldet paa Holmsland, han nød dets Indtægter mod at holde Kapellan til de kirkelige Forretninger, og fra 1687 omfattede Rettigheden tillige He Sognekald. Han vedblev at være Sysselprovst til sin Død, hvorefter Sønnen, den senere Biskop over Fyns Stift, Jacob Lodberg arvede det¹²⁾, til han 1696 ved Højesteretsdom maatte give Afkald paa Holmslands Sognekald og dets Indtægter¹²⁾.

Man kan derfor med nogen Rimelighed gaa ud fra et Familieforhold mellem Bispnen og Holmslands Slægt



Biskop Christen Jensen Lodberg.

ten, eventuelt gennem en Broder til Bispen, men af den Lodberg'ske Stamtavle fremgaar det ikke, at han havde Søskende, og dog viste Revisionen af Stamtavlen, at Bispen havde en Broder:

Niels Jensen Lodberg, der den 4. November 1677 bliver gift med Ane Nielsdatter i Boserup, Sømme Herred paa Sjælland¹³⁾). Niels Lodberg blev Fæster under Bidstrup Gods, og var sikkert tillige Skovfoged, og overtog rimeligvis samme Aar Gaarden i Boserup, da Anders Christensen i Boserup døde. Ægteskabet var barnløst og varede kun kort, da han allerede begravedes den 20. Marts 1684, hvorefter Enken Aaret efter blev gift med Anders Pedersen Sandt. Da hun den 29. Januar 1692 afgik ved Døden afholdtes der Skifte, og her er det vi faar opklaret, at Bispen og Niels Lodberg var Brødre. Bispen havde nemlig ved Skiftet efter Broderen fremlagt en Tilstaaelse, paa egne, Søskende og deres Børns Vegne, at Niels Lodbergs Enke maatte erholde hele Boet¹⁴⁾). Skiftet efter Niels Lodberg findes ikke, og Arveafkaldet synes ogsaa at være gaaet tabt, hvorfor vi er afskaaret fra at faa Navne og Opholdssted paa disse Søskende; men da baade Bispinden, Niels Lodberg og dennes Hustru findes som Faddere og Forlovere til Familien paa Lerbæk i Boserup, tyder dette stærkt paa et Familienforhold.

Man kan med temmelig stor Sikkerhed sige, at Bispen gennem sin Hustrus Familie har sørget for, at Broderen havde faaet Gaarden i Boserup, der var en temmelig stor Gaard. Paa samme Maade kunde det tænkes at være gaaet paa Holmsland. Som Sysselprovst nød Bispen Indtægterne af begge Holmslands Kirker, havde Herligheden over disses Gaarde og

kunde indsætte Fæstere. Skulde Bispen nu have indsat en af sine Slægtninge her, maatte man være tilbøjelig til at mene, at det blev paa en af Kirkens Gaarde, men da Holmslands-Slægts Stamfader var Fæster til Vensnergaard, falder ialfald denne Mulighed bort.

Den mest nærliggende Forklaring paa Slægtsnavnets Opstaaen paa Holmsland har vi i en Missive til Jens Juel, da Knud Gyldenstjerne til Timgaard 1634 begærede nogle Gaarde i Mageskifte, bl. a. for en Gaard, kaldet Lodberg i Nysogn¹⁵⁾. Det viser sig imidlertid, at Lodberg var en Fejlskrivning for Tamberg, som Gaarden kaldes i Skødet, men alene det, at Fejls-tagelsen kan opstaa, maa være Bevis paa, at Lodberg allerede 1634 kendtes, og ydermere er Lodberggaard og Tamberggaard Nabogaarde. Mere end 100 Aar senere sker den samme Forveksling i en Jordebog den 11. Februar 1767²²⁾, da Christen Lodberg anføres i Tamberg, men med Lodberggaards Hartkorn. Først 1697 faar vi i et Pantebrev fra Tolder Elias Larsen til Søgaard Sikkerhed for, at Gaarden kaldes »Loeberg«²⁹⁾, og efter Placeringen i Pantebrevet maa den have ligget ved Tamberg. Endelig omtales Gaarden Lodberg i 1789 (jfr. S. 131), som Folketællingen 1840 bekræfter ligger i Nørre Rødclit.

Med Sikkerhed ved vi nu, at Lodberg-Slægten er udgaet fra Nørre Rødclit, og hermed er alt Familieforhold til Bispen udelukket.

III. Slægten Lodberg fra Lodberggaard.

a. Nogle Bemærkninger.

Det er ikke Meningen at fremkomme med en Stamtavle; dertil er Arbejdet for omfattende og en Oprensning af de mange Navne vil kun interessere de

færreste. Formaalet er kun en Revision af den tidligere trykte Stamtavle, for dermed at slaa en Pæl gennem Pastor Niensens Fantasier. Der skal kun gives en kort Oversigt over Slægtens Ældste, fra Tiden før Kirkebøger og Skifteprotokoller begynder, ned til den trykte Stamtavle, hvor den har nogenlunde fast Bund, saa nulevende med lidt Kendskab til Familien selv kan finde sig tilrette. De værdifuldeste Oplysninger er hentede fra Ulfborgs Hing Herreders Justitsprotokoller fra 1695—1736 og fra 1750—96, Protokollen for de mellemliggende Aar er gaaet tabt. Ialt er der gennemgaaet ca. 7000 Sider, men da enkelte Sider er skrevet ret mikroskopisk, fordi Herredsskriveren selv skulde betale Protokollen og derfor sparede paa Papiiret, da nogle Sider næsten er udviskede og andre kan være mere eller mindre defekte, er det muligt, at enkelte Ting, der maaske netop havde Værdi til Belysning af Emnet, er gledet forbi Øjet. En stor Del Skifter fra Søgaards Skifteprotokol er gennemgaaet, ligesom enkelte Amtskifter, hvor der var nogen Formodning om, at disse kunde give Oplysning om Familieforhold til de i det efterfølgende beskrevne Slægter, men iøvrigt er de væsentligste Kilder anførte i de enkelte Tilfælde. Af Hensyn til Pladsen er Datoen ved Fødsel og Død udeladt, og kun Aaret er medtaget. Ligger Tidspunktet forud for Kirkebogens Begyndelse eller indenfor den Tid, hvor der findes Lakuner i Kirkebogen, er Fødselsaaret udregnet efter den Alder, der opgives ved Dødsfaldet. Dog opgives der i visse Tilfælde forskellige Aldre ved Folketællinger og Dødsfald, og hvor det bestemte Aar ikke kan fremskaffes er Differencen anført i Parenthes.

b. Linien i Nørre Rødclit.

Størsteparten af Holmslands og Klittens Bøndergods var Krongods før 1660, men desværre laa Lodberggaard, den Gaard, som efterfølgende Slægt er udgaaet fra, under Vennergaard, og derved er den, set ud fra et personalhistorisk Synspunkt, ringere stillet end Krongodset. Vi er derfor henvist til før den Tid at søge Oplysninger i Ekstra Skattemandtallene, men det er nogle upaalidelige Lister at arbejde med. En Fæster kan pludselig forsvinde af Listen, enten fordi han er død eller har afstaaet Gaarden, for atter efter nogle Aars Forløb at genopstaa et Par Aar, hvorefter han igen forsvinder, hvilket maa skyldes, at den nye Liste er afskrevet efter en gammel Jordebog. En anden Mand kan pludselig skifte Navn, f. Eks. fra Christen Jensen til Christen Laursen, for atter at gaa tilbage til Christen Jensen, men her er vi ikke i Tvivl om, at der foreligger en Fejlskrivning. Endelig kan en Fæster forsvinde fra Listen for atter at genopstaa, og dette er Tilfældet med efterfølgende Jens Pedersen. Da vi nu er henvist til disse Lister, kan vi kun teoretisk paavise Slægtens ældste Led.

I Begyndelsen af 1600 var Peder Jensen Gaardmand i Nr. Rødclit. Vi ved ikke, hvornaar han er født, sandsynligvis omkr. 1570erne, og han døde rimeligvis omkr. 1627—28, da vi sidst finder ham i Skattemandtallene.

Jens Pedersen, der afløser Peder Jensen i Nr. Rødclit, er rimeligvis en Søn. 1648 optages der Tingsvidner angaaende hans økonomiske Forhold, hvoraf det fremgaar, at han var saa forarmet, saa han ikke kunde give mere end Fjerdeparten af de paabudte kgl.

Skatter ¹⁶). 1664 var han Fæster til salig Anders Langes Arvinger til Vennergaard, Gaarden skyldsættes i Htk. til 3. 2. 2. 2., og af Landgildet, der dels betaltes i Smør, dels i Torsk, fremgaar det, at han tillige ernærede sig ved Fiskeri ¹⁷). 1677 skatter han af 2 Ildsteder og 1 Ko, Aaret efter af Hustru, 1 Pige, 1 Hoppe, 1 Ko og 4 Faar ²⁰).

Vi har ingen direkte Oplysninger om hans Børn, men da Christen Jensen Lodberg i Søndervig (Afsnit c.) selv fortæller, at han var født i Rødklit, og da hans Broder, Peder Jensen Lodberg fik Lodberggaard i Fæste efter Jens Pedersen, kan der næppe være Tvivl om, at han var Fader til de to Brødre.

Peder Jensen Lodberg, født 1649, † 1735. Fæstegaardmand og Fisker i Lodberggaard. 1683 boniteres Jorden i følgende 3 Klasser: 1. Middel Havrejord, graa, kold og vandagtig, saaes to Aar Havre, hvilte seks Aar. 2. Skarp Rugjord med graa og rød Sand *), blandet med Grus, saaes tre Aar med Byg, Rug og Havre, hvilte fire Aar. 3. Ond udygtig Rugjord med hvid Flyvesand og sort Al, saaes et Aar Rug og hvilte atten Aar ¹⁹). Ifølge Modelbogen 1687 var Jorden Middel, der kunde avles 3 Læs Marskhø og afgives god Græsning til 3 Høveder. 1690 skyldsættes Gaardens Htk. til 2. 5. 0. 1.

Peder Lodberg var 1683 Ungkarl og er endnu 1692 ugift, men skatter 1699 af Hustruen ²⁰). Han blev gift med Ane Iversdatter, en Datter af Gaardmand Iver Enevoldsen Plougsgaard, der 1666 var Herredsfoged over Hing Herred ²¹), og Else Pedersdatter. To Gange finder vi nemlig Peder Jensen og Hustru Ane Iversdatter i Nr. Rødklit, paa et Tidspunkt, da

*) Muligvis opstaar Stedbetegnelsen Rødklit heraf.

kun Peder Lodberg og Peder Jensen Fisker *) boede her, hvoraf den sidstnævnte paa daværende Tid ikke kan være gift. Første Gang er den 26. Juli 1699, da han paa Hustruens Vegne, sammen med Laurids Pedersen i Sdr. Rødclit paa hans Hustru, Mette Iversdatters Vegne, tog Peder Iversen i Haand, og gav Afkald paa al yderligere Arv efter deres Hustruers salige Forældre, der boede og døde i Plougsgaard ²²).

Anden Gang er den 19. September 1708, da Peder Jensen indstævner nogle Beboere i Nr. Rødclit for den utilbørlige Snak, der var udgaaet fra deres Huse om hans Hustru. Hvad »Snakken« gik ud paa, fortælles der ikke, men de indstævnede vidnede, at de ikke havde sagt eller vidste andet om Ane Iversdatter, end at hun var en ærlig Danne-Kvinde, kristen i alle Maader; paa hele Holmsland var det bekendt, at hun paa ingen Maade havde skikket sig anderledes, end som et ærligt og skikkeligt Guds Barn sig anstaar, hvorfor de ikke i ringeste Maade slig Snak om hende havde fortalt. Ane Iversdatter fik Oprensning, og de indstævnede maatte bøde 2 Mk. til Holmslands fattige ²²).

Ved et norsk Skibs Stranding indstævnes han 1717 sammen med hans Pige, Ane Jensdatter, til at møde for Herredstinget, men Hustruen maa da være død, da hun ikke omtales i Stævningen ²²). 1713 indstævnes han for Skatterestance til Husbonden ²²), 1718 afstod han Gaarden til Jens Thygesen, og han synes derefter at have boet forskellige Steder. Den 8. September 1723 finder vi ham hos Broderen i Sønder-

*) Peder Jensen Fisker, † 1743, 62 Aar gl. (Søn af Jens Sørensen Fisker og Else Pedersdatter).

vig²²⁾, og da Ejeren af Søgaard den 7. Januar 1728 indstævner en Del Bønder for Skatterestance, boede han hos Iver Enevoldsen Slot paa Holmsland, hvor han sad noget til Huse, hvorfor der burde betales Folkeskat for ham, lige med Inderstskat, fra 1718, da han »akkorderede« sit Sted til salig Jens Thygesen, til Udgangen af 1721, ialt med 3 Rd. 3 Mk.²²⁾. — Det fremgaar ikke af de forskellige Kilder, om han havde nogle Børn.

c. Linien i Søndervig.

Christen Jensen Lodberg, født 1660 i Rødklit (se S. 108), død efter 1723. Fæstegaardmand, Strandfoged og Fisker i Søndervig.

Skulde det være gaet efter Lovens Bogstav, var Christen Lodberg aldrig bleven Gaardmand i Søndervig paa Holmslands Klit; thi Klitten var fra Arilds Tid udlagt som Holmboernes Forte, Fælle og Fæsgang, ingen maatte bygge og bo her, ingen maatte inddige eller indgrave Grønjorden til Enemark, og gentagne Gange stadfæster Kronen Privilegiet. Forbudet mod Indtagelse af Grønjorden respekteredes ikke, men overtraadtes Gang paa Gang; man ser ogsaa, at Kronen samtidig med, at den stadfæster Privilegiet, modtager Indfæstningsafgift, naar et Bosted skiftede Fæster⁶⁾. Omkring Enevældens Tid var man kommen saa vidt, saa der skelnedes mellem Fællesjorden og Bosteder, og Kongen pantsætter nu Klitten, med Undtagelse af nogle faa Steder i Houvig, til Otto Krag paa Voldbjerg, hvis Enke og Arvinger 1667 fik Skøde paa Klitten. Nu opstod der Interess modsætninger mellem Voldbjerg paa den ene Side og Søgaards og øvrige Hartkornsejere paa Holmsland

paa den anden Side. Voldbjergs Ejere gav deres Fæstere Tilladelse til at inddige ny Grønjord, naar den gamle ødelagdes af Sand^s eller Vandflugt, hvorved de stod uden Husly og Eksistensmuligheder. Søgaards og de øvrige Hartkornsejere var interesserede i, at deres Fæstere havde uhindret Adgang til Fædriften paa Klitten, for selv om de ødelagte Jorder udlagdes til Fællesdrift for de indtagne, og nogle af disse med Aarene atter blev brugbare, saa var det en Forringelse af Græsgangen. Derfor generede Holmboerne ofte Klitboerne, f. Eks. ved at køre mange Læs Sand og Havsten ud paa de nyindtagne Jorder. Saa opstod der Retssager, der indbragtes for Herredstinget, indtil der endelig i 1725 opnaaedes Forlig mellem de interesserede Parter ²²).

Naturkræfterne rasede. Ikke alene Huse og Jorder ødelagdes, men hele Byer udslettedes. Saaledes vides, at hvor Klitbyerne Haurvig og Lyngvig laa i Midten af det 17. Aarh., er nu enten Klitter eller Hav, men nye Byer opstod paa de skaanede Grønjorder. Abildgaard beretter 1772 fra sin Rejse, at naar Østenvinden bortførte Sandet, kunde der udfor Havstokken i Sdr. Lyngvig afdækkes Rester af en By med Brønde, Skorstene, Mursten, Potteskaar og Trærødder, der ligesom var afkappede ²³). Den i 1936 afdøde Strandfoged, Christen Fjord Sørensen i Houvig (se Side 120) har fortalt, at Havet i hans Tid tog en stor Klit oppe i Houvig, hvorved der afdækkedes Rester af Pløjeland, en Tønde, der var nedsat som Brønd ved et Havedige samt Rester af Skov; kort efter tog Havet ogsaa dette. Hans Søn, Gaardejer Anders Lodberg Sørensen, fandt 1915 en Stenøkse i Klitten; et Vidne om Stenalderens Beboelse.

Den 27. Januar 1723 stod gamle Klitboere frem paa Herredstinget for at vidne om de Omkalfatringer, Klitten havde været udsat for i deres »Mindetid«. Blandt disse var den 63-aarige Christen Lodberg i Søndervig, der forklarede, at han var født i Rødklit, men havde været bosat i Søndervig i 33 Aar, hvor han nu havde Ophold hos Sønnen, som havde fæstet Stedet. I hans »Mindetid« var Haurvig By og to Steder i Aargab flyttet, fordi Sandet gik op over Husene, og hvor Husene laa, var nu Klitter ²²).

Lodberg lærte hurtigt Klitboens Moral. Vi ser det, da han den 15. December 1700, en halv Snes Aar efter han havde overtaget Gaarden, indstævnes for Retten, fordi han ligesom andre Klitboere havde indiget et Stykke Grønjord Øst for Gaarden og en Lukke Nord for Gaarden ²²).

Landgildet betalte han i Fisk med 10 Torsk og 100 Hvillinger, hvoraf man kan slutte, at Fiskeriet var Hovederhvervet. Derfor kunde han ikke lade Chancen gaa fra sig, da Langfredag 1697 indtraf med godt Vejr, han lod sig friste til med sine Folk, hvoriblandt Broderen og en Stedsøn, at tage paa Havet, hvorved han begik Helligbrøde; men en Trøst maa det have været, at andre Klitboere samme Dag lod sig friste til at tage paa Havet i Stedet for at gaa i Kirke, ja endog Sognefogden kunde ikke staa imod. Efterspillet foregik for Herredstinget, men Sagen synes at være døet hen ²²).

Søndag Morgen, den 25. Juli 1717 gik Christen Lodberg ned til sit Strandlen for at se om noget var indstrandet, men fandt intet, og hen paa Formiddagen kørte han til Kirke, men vilde paa Vejen over til Søgaard med Tiendefisken. Nu faar vi at vide, at han

havde gode Øjne, og at der inde fra Land var vid Udsigt over Havet, for da han fra Søgaard kørte til Kirken, saa han et Sejlskib paa Havet, og da han kom nærmere Kirken, saa han Skibet staa paa Land, hvorfor han begærede, at de andre Strandfogder skulde følge ham til Havet, men da de kom vesten for Kirken, saa de Skibet skiltes ad. Holmboerne havde ogsaa observeret Strandingen, og de var hurtige i Vendingen. Rygtet bredte sig som en Løbeild, og da Strandfogderne kom til Søndervig, var her samlet en Folkemængde, der tilegnede sig det ilanddrevne Strandingsgods, som Smør, Træ, Sejl, Tovværk, Nagler og andre gode Sager, de i det daglige Liv havde Brug for. Christen Lodberg fik en travl Dag. Han skulde være her og der for at forhindre Fjernelsen af Strandingsgodset, men Holmboerne var ihærdige; de stjal som Ravne, og der var vel næppe ret mange Holmboere, som ikke var impliceret i Tyverierne, og som senere maatte staa til Regnskab for Herredstinget. Ikke engang om Natten var der Ro paa Gaarden. Fuldmægtigen paa Voldbjerg var taget ind paa Lodbergs Gaard, og henad Dagingen saa han en Vogn køre over Sandene til Holmsland, hvorfor han beordrede Tjenerne til at tage Lodbergs Heste og ride hen for at se, hvem det var. Det var Laurids Proustgaard, som var paa Spil. Han og Hustruen kørte med noget Strandingsgods, som de forklarede, de havde taget paa det Grønne og ikke ved Havet, men da Tjenerne vilde have dem med til Søndervig, gav Provstgaard »dem mange gode Ord«, hvorfor de lod ham køre ²²).

1723 var Christen Lodberg, som meddelt foran, blandt Vidnerne, der skulde afgive Forklaring om

Klittens Beboelser og om Fædriften, og samme Aar faar vi fortalt, at Broderen boede hos ham ²²). Hvorledes hans økonomiske Forhold var, har vi ingen Efterretninger om, men han synes at have svaret enhver sit, da han ikke er fundet indstævnet for Restancer til Husbonden, heller ikke da Magister J. C. Eilertz indstævner Klitboerne til at møde for Herredstinget den 3. August 1698 for Restancer, var Sønderdervigs Beboere nævnt i Indstævningen ²²).

Omkring 1690 havde Christen Lodberg overtaget den Gaard i Søndervig, som Jens Pedersen tidligere havde i Fæste. Der skulde en kraftig Konstitution for at leve her, hvor man hver Dag havde Døden for Øje, men han var i Besiddelse heraf; han var fra Barndommen vænnet til Sandflugten i Rødklit, om end i mindre Grad end paa Klitten, og hans Efterkommere, der Generation efter Generation bosatte sig paa Klitten, arvede Modstandskraften; mange opnaede en meget høj Alder, men enkelte fik brat revet Livstraaden over, naar de drog paa Fjorden eller Havet. 1690 var han ugift, og endnu 1692 er han opført som Ungkarl, men senere blev han gift ²⁰). Hvorvidt Hustruen var Datter eller Svigerdatter af den forrige Fæster, Jens Pedersen, der 1683 havde en unavngiven Datter hjemme, ved vi ikke. Vi ved kun, at hans Svigermoder levede 1699, da hun hørte til den gemene Almue, som forskaanes for Skatten, og at Lodberg i Aarene 1697—1700 er opført med Sønerne Oluf og Jens ²⁰), men da Lodberg 1692 var Ungkarl, maa Oluf og Jens være hans Stedsønner, idet de ikke 1697 kan have opnaaet den skattepligtige Alder for hjemmевærende Børn. Vi ser da ogsaa, at blandt Mandskabet ved Helligbrøden var hans

Kones Søn, der ikke nævnes ved Navn, men senere faar vi fortalt, at han var Stedfader til Jens Pedersen, der to Gange optræder i Justitsprotokollen.

Første Gang vi faar Kendskab til Jens Pedersen er den 10. Juni 1696, da han indstævner Mette Jensdatter af Sdr. Rødclit for hendes »løgnagtige Beskyldninger og usandfærdige Bekendelse«, fordi hun den 31. Maj i Nysogn Kirke havde udlagt ham som Barnefader. Den 4. Marts havde Mette været i Huset hos Lodberg, og han havde spurgt, om Jens var hendes Barnefader, hvortil hun svarede nej og bekræftede det ved sin Ed. Hans Lauridsen ved Poller havde overværet Samtalen, og Jens Pedersen bekræftede for Retten ved sin Ed, at han ingen letsindig Omgængelse havde haft med Mette eller nogen anden Kvindeperson. Ved et nyt Retsmøde, den 17. Juni, frikendes han for Faderværdigheden ²²). Anden Gang vi finder Jens Pedersen er den 17. August 1698, denne Gang fordi han voldelig og ulovlig havde taget Færgemanden, Peder Hansens Færgemaal *). Han forklarede, at han havde ventet en halv Time, hvorefter han tog Baaden og selv førte sig over, og henholdt sig til, at Stedfaderen, Christen Lodberg, havde tinget med Peder Hansen, at hans Folk skulde færges over Dag eller Nat, naar de kom ²²).

Hvor mange Børn Christen Lodberg havde, vides ikke. Sandsynligvis var han Fader til Karen Lodberg, der 1762 afgik ved Døden, 67 Aar gl., som

*) Peder Hansen, † 1729. Privilegeret Færgemand ved Færgestedet over Von Aa, Strandrider. Gift med Bodil Niensdatter, født 25. Februar 1667 i Holmslands Præstegaard, d. 26. April 1740. (Datter af Pastor Niels Nielsen Varde og Ingeborg Lauridsdatter Stadil).

var gift med Niels Fjord i Sdr. Lyngvig. Med Sikkerhed ved vi, at han havde Sønnen a.

a. Jens Christensen Lodberg, født 1693, † 1781. Strandfoged, overtog Fødegaarden. Da det førømtalte norske Skib 1717 strandede i Søndervig var Jens Lodberg ikke med Faderen i Kirke, og han anede ikke noget om Strandingen, før han saa en Mængde Mennesker fra Holmsland komme til Havet. Saa fik han travlt, han løb ud, men Skibet var allerede slaat i Stykker, Godset laa langs Stranden og Folk tilægnede det i store Mængder. Han skændte paa dem, men det hjalp ikke. Skibsfolkene forlangte, han skulde skaffe Vogne, og de bjergede det i Land, de kunde, men Beboerne stjal det fra dem og løb op i Klitterne med det ²²).

Jens Lodberg havde 1723 Fødegaarden i Fæste ²²), men ellers hører vi ikke noget til ham, før han den 15. August 1731 indstævnes for Herredstinget. Hans Forældre er formodentlig død i Tiden deromkring, for han havde »for nogen Tiid siden«, uden Kirkepatronen, Regimentskvartermester Svenning Andersens »Videnskab, Vilje eller Minde«, ladet opstille Monumenter over to Lig og nogle Gravtræer paa Nysogn Kirkegaard. Hans Herskab paa Voldbjerg nedlagde imidlertid Protest mod Stævningen og krævede Sagen afvist, fordi Patronen havde kædet to Sager af ulige Beskaffenhed sammen i en Stævning, og Dommeren gav Herskabet Medhold ²²). Senere finder vi ikke noget om Sagen, formodentlig er der opnaaet Forlig, gaaende ud paa, at Lodberg betalte en Afgift til Kirkeejeren.

Den næste Gang vi hører om Jens Lodberg er i en Sag angaaende ulovlig Brændevinshandel. Brænde-

vin var i gamle Dage en »Livsfornødenhed«. Blev en Handel afsluttet eller kom Folk i Besøg, blev der budt et Glas Brændevin, kom to Mennesker i Snak udenfor en Gaard, kunde det ske, at den fremmede blev budt ind paa et Glas, og Aftægtsfolk betingede sig visse Potter Brændevin om Aaret. Det gjaldt derfor om at faa den eftertragede Drik saa billigt som muligt, ofte udenom de privilegerede Handlende. Saa opstod der Hjemmebrænding og Smugkroer, hvor Folk langvejs fra fik deres Forsyning. 1751 følte den privilegerede Kroholder paa Holmsland, »mig fattige Mand«, Anders Jeppesen, sig besværet over ikke at kunne »subsistere«, formedelst Stadil og Tim Sogns Beboere førte hele Anker Brændevin til Holmsland. Sagen indankes for Herredstinget, og blandt de indstævnedes Klit og Holmboere var Jens Lodberg i Søndervig og hans Søn, Christen Lodberg. Jens Lodberg mødte ikke, da han var dødssyg, men Sønnen forklarede, at de havde købt for 1 Mk. Brændevin hos Knud Dyekjær i Fuglkjær, Stadil Sogn, og da de var hos ham, havde han skænket et Glas, som de havde købt. Paa Forespørgsel, om Peder Vigs Søn, Christen, og den ene af Jens Lodbergs Sønner for ungefær 5—6 Aar siden havde hentet et Træ hos Knud Dyekjær, svarede de, at de ikke vidste, hvad der var i det! ²²⁾)

Sidst vi hører om Jens Lodberg er ved Skiftet efter Sønnen, hvor der fortælles, at der i Boet var reserveret en Seng, »til den afdødes gamle Fader«.

Vi har ingen direkte Opgørelse over Jens Lodbergs økonomiske Forhold, men er dog nogenlunde i Stand til at bedømme det gennem to Døtres Arv, der udbetaltes af Sønnen, medens Faderen levede, hvoraf den

ene Datter fik 40 Sldr., den anden 40 Rd. Naar dertil kommer en tredie Datters Arv og Sønnernes Broderlodder, kan vi gaa ud fra, at han sad meget godt i det. Han var gift to Gange. Først med Kirsten Christensdatter, der døde inden September 1727; Kirkebogen er gaaet tabt, saa vi finder ikke Begravelsesdatoen, men ved Datterens Arveafkald, der er protokolleret i Justitsprotokollen den 19. Maj 1762, faar vi Navnet paa Moderen ²²). Anden Gang bliver han gift med Ane Jensdatter af Gammelsogn, men da hun var beslægtet med hans første Hustru, maa de søge Kongens Tilladelse til Giftermaalet, som de fik den 22. September 1727 ¹). Af Børn kendes 8, heraf er en Søn, Jens Jensen Lodberg dbt. 1733, som man endnu ikke har været i Stand til at følge, to døde som smaa, medens 5 kan følges som voksne. (b 1—b 5).

b 1. Christen Jensen Lodberg, f. 1722, † 1779, Strandfoged, Gaardmand. Overtog Fødegaarden med Htk. 1. 6. 3. 1. og fik desuden 1772 Fæstebrev paa Niels Jensens Enkes Sted i Søndervig med Htk. 0. 4. 0. 0. *) Skifte er afholdt, hvori der gives Besked om Gaardens Indretning, Bohave, Fiske- og Avlsredskaber, Kreaturhold m. m.; der fandtes Skolestue paa Gaarden: den »saakaldende Skoele«, hvis eneste Bohave var »1 Fuhrbord«, som vurderes til 12 Sk. Gift 1762 Karen Jensdatter Brøllund, f. 1732, † 1817. (Datter af Gaardmand Jens Knudsen Brøllund, se Tavle 1, S. 133). Ved Skiftet efter Manden var Indtægterne ikke tilstrækkelige til at dække Udgifterne;

*) Stedet bliver 1844 matr. som Nr. 213 med Htk. 0. 7. 1. ½; det er nu en Gaard, som ejedes af Christen C. Lodberg, † 1940, der paa Spindesiden nedstammede fra Lodberg-Slægten i Søndervig.

en væsentlig Aarsag hertil var Gaardens Brøstfædighed, hvert enkelt Hus vurderedes, og der vilde medgaa 131 Rd. 1 Mk. til Reparation af Tømmer og Tag. Af udestaaende Fordringer havde Boet 11 Rd. 2 Mk. 12 Sk. tilgode hos Knud Jensen Brøllund og 4 Rd. hos Christen Amstrup i Ringkøbing. Enken overtog Fæstebrevene og lovede at udrede de kgl. og Husbondens Skatter, vedligeholde og forbedre Stederne og Besætningen samt opdrage og forsørge de umyndige Børn og holde dem vedbørlig til Kristendomsøvelse ²⁴). 5 Børn blev gift og bosatte sig i Sognet (c 1—c 5).

c 1. Ane Christensdatter Lodberg, f. 1763, † 1851. Gift 1789 med Enkemanden Søren Hansen, f. 1743, † 1807. Fæstegaardmand og Fisker i »Krylegaarden« i Houvig. (Søn af Hans Sørensen i Houvig). Ane Lodberg var meget gudfrygtig og godgørende; naar Havet var i Oprør og Fiskerne var paa Havet, steg hun op paa den store Klit, Thuebjerget, der ligger tæt ind til Gaarden, knælede ned og bad Gud sende Fiskerne velbeholdne i Land, og hun gav bort til den fattige Fiskerbefolkning, saa hun selv kun havde lidt at leve af. Som Enke overtog hun Fæstegaarden i Selveje og forestod selv Landbruget og Fiskeriet til højt op i Aarene. Det var Meningen, at Sønnen, Christen Sørensen skulde overtage Gaarden, men da han 1826 afgik ved Døden, 35 Aar gl., afstod hun den først 1843 ⁵⁴) til Sønnen, Søren Christensen, kaldet Lodberg. Til Skødet var hæftet Klausulen, at hun selv havde Brugsret og Raadighed over Gaarden, saalænge hun levede, og at Købers Moder, Ane Cathrine Jensdatter, skulde have Aftægt paa Gaarden; men 1849 tilbagekaldtes Rettig-

heden, hvorved Søren fik Brugsretten, mod til Gengæld at forsørge Farmoderen paa Livstid ⁵⁴).

Nordligst oppe i »Kryle«, i Houvig paa Holmslands Klit, laa tidligere tre Gaarde med 24 og 26 Tommers Mellemrum, hvoraf de to senere flyttedes bort. Den ene tilhørte gamle Peder Jensen, den anden, »Krylegaarden«, tilhørte Søren Christensen (Lodberg), og den tredie hans Farbroder, Thue Sørensen, der omkring 1865 flyttede sin Gaard sydligere ned paa Klitten. Søren Christensen (Lodberg) sad som Gaardmand og Fisker indtil 1887, da han overdrog Gaarden til Sønnen, Christen Fjord Sørensen ⁵⁴), der baade kaldtes Fjord og Lodberg, og samtidig oprettedes en Aftægtskontrakt. To Aar efter fik han af Etatsraad Møller Arvefæstebrev paa Gaardens Strandlen, Nr. 4 af Aabergs Strandlen. Christen Fjord Sørensen, f. 1857, † 1936, var en kendt Mand paa Klitten og i Omegnen, hovedsagelig for Arbejdet indenfor Menigheden, hvor Hustruen var en god Støtte. Han sad inde med forskellige Tilidsposter, saaledes var han i flere Aar Medlem af Sogneraadet, hvis Formand han var. 1925 overdrog han Gaarden til Sønnen, Anders Lodberg Sørensen, kaldet Lodberg, der har den nu.

c 2. Kirsten Christensdatter Lodberg, f. 1765, † 1828. Gift 1785 med Niels Nielsen Hanning, f. 1751 (≠1758), † 1828. Fæstegaardmand i Søndervig. Faderen, Niels Iversen, er ikke funden under Hanningens Navnet, hvorimod han, ialfald en Tid, gik under Navnet Made. To Skøder fra 1766 og 1767 opklarer imidlertid, hvorledes Hanning er opstaaet i Familien, idet Niels Iversen Made i Søndervig købte en Eng, som hans Morbroder, Anders Niel-

sen i Stauning to Aar i Forvejen havde købt, og heri fortælles der, at Niels Iversen var Søn af Iver Jensen og Karen Nielsdatter i Hanning Kirkegaard, samtidig faar vi Navnene paa Moderens Brødre, deres Fader og Farfader³⁴). En Søn af Niels Nielsen Hanning var Christen Nielsen Hanning, der 1819 fik Fødegaarden i Fæste³⁵). Han blev gift med Kirsten Jensdatter Stræde fra Gammelsogn, der senere blev gift med Chr. Chr. Pedersen Lodberg, som fik Gaarden med Hustruen og nu kaldtes Hanning. (Søn af Peder Lodberg, Side 122). Gaarden ejes nu af Simon Lodberg, en Sønnesøn af Hans Lodberg, Side 123, hvis Hustru nedstammer fra Ane Lodberg, Side 119.

c 3. Malene Christensdatter Lodberg, f. 1766, † 1850. Gift 1787 med Christen Pedersen, f. 1755 (=1759), † 1841. Gaardmand i Sdr. Lyngvig. (Søn af Peder Nielsen Fjord og Maren Nielsdatter i Sdr. Lyngvig). Sønnen, Christen Christensen, overtog Fødegaarden og blev gift med Marie Cathrine Simonsdatter. (Datter af Gaardmand Simon Jensen Vig og Johanne Jensdatter i Sdr. Lyngvig). Ægteskabet var barnløst, hvorfor de 1868 med Gaarden oprettede et Familielegat for Efterkommere af Forældrene. Legatet kan senere omforandres til at gælde for fire af Klittens fattige Fiskere²⁵).

Fra Malene Lodberg nedstammer den i 1939 afdøde Sognefoged Christen Fjord i Nr. Lyngvig og Jørgine Gjertrud Marie Christensdatter i Klegod.

Sognefoged og Strandfoged Chr. Fjord var Dannebrogsmænd og fik Fortjenstmedaljen i Sølv; han overtog Fødegaarden og var Opsynsmand ved Redningsstationen til Henlæggelsen af Redningsstationen

den 1. Oktober 1933 til Hvide Sande, da Sønnen, Thomas Fjord, udnævntes til Opsynsmand. Har været betroet mange Tillidshverv. Omkring 50 Aar gl. begyndte han at male; hans Billeder har vakt Opmærksomhed og er flere Gange omtalt i Pressen. Den 5. Februar 1926 har »Verden og Vi« en Artikel om ham med hans Portræt og Reproduktion af to af hans Billeder; Forfatteren Olaf Linck beretter i »Hedebønder og Vestkystfolk« om »Fiskeren, der blev Kunstmaler paa sine gamle Dage«, ligesom Achton Friis omtaler ham i »De Jyders Land«. ³⁶⁾ — Jørgine G. M. Christensen, der døde 1938, var gift med Gaardejer Mitler Iversen i Klegod, der havde mange Tillidshverv, og de hørte begge til ældgamle Klitboslægter ³⁶⁾.

c 4. Peder Christensen Lodberg, f. 1769, † 1844. Gaardmand, Strandfoged og Fisker. Som det fremgaar S. 96, er han i Pastor Nielsens Stamtavle opført som Søn af Degnen i Farstrup, men i Virkeligheden er han døbt i Nysogn Kirke den 23. Juli 1769, som Søn af Chr. Jensen Lodberg. Ved Skiftet efter Faderen fik han, ligesom sine Søsken, tildelt en Seng med Sengeklæder samt 3 Faar, hvilket var den salige Mands Vilje, men tillige var det Faderens Bestemmelse, at Peder skulde arve hans Kiste og Gangklæder. Han overtog Fødegaarden og »Niels Jensens Enkes Sted« i Fæste. Ved de to engelske Orlogsskibes Stranding 1811 inddrev der 24 døde i hans Strandlen, »men onse gefær den Fierde Part var næsten nøgne«. Paa Forespørgsel svarede han, at han »veed intet om Tyveri eller lignende, har nok set nogen gaa og mærkede nok en Morgen, at et Par Døde var trækket af Klæderne om Natten. Han nægter ikke, han jo har taget et over-

flødigt Klædemon fra een, men saa har han derimod igien klædt de nøgne døde baade med dette og af sit Eget«²⁶). Under den store Stormflod 1825 mistede han en Fiskerbaad til 72 Rd., og der skete Skade paa hans Bygninger til 20 Rd., men hele Beløbet blev dækket af de Penge, som indkom ved Landsindsamlingen²⁷).

Sammen med Tarben Pedersen i Klegod indlagde han sig Fortjeneste, da Herregaarden Søgaard med Bøndergods stilledes til Auktion, hvorved en ny Tid opstod for Klitboerne. De arbejdede for, at enhver skulde købe sit Sted til Selveje, og ved Auktionen mødte de to Mænd op og fik tilslaaet hele Klitten, hvorefter Købesummen deltes i Forhold til hvert Steds Htk. Der fortælles, at Christen Terkelsen og Niels Strandgaard et Par Dage efter mødte op hos Peder Lodberg og Tarben Pedersen og lovede, de maatte tage deres egne Gaarde ud, uden at give noget for dem, dersom Terkelsen og Strandgaard maatte faa Klitten for Købesummen, men de svarede: »Nej, vi vil ikke sælge. Vi har budt Klitten ind, for de allesammen skal have godt af den«²⁸).

Gift 1792 Karen Christensdatter Banch, f. 1769, † 1853. (Datter af Fæstegaardmand Christen Jensen Banch og Gjertrud Nielsdatter Fjord i Sdr. Lyngvig). I Ægteskabet var 8 Børn, hvoraf 2 døde smaa. De er opførte i Pastor Nielsens Stamtavle, men den der anførte yngste Søn skal flyttes op som den ældste af de Børn, der blev voksne. Den yngste Søn, Hans Lodberg, fik Fødegaarden, og hans Sønesøn, Hans Lodberg, døde 1938 paa Gaarden, der nu ejes af Enken. En anden af Peder Lodbergs Sønner var Jens Pedersen Lodberg i Sdr. Lyngvig. Gaardmand, Strandfoged, Sognefoged, Lægds-

mand, Baadebygger, Fisker, Klitfoged, Opsynsmand ved Redningsstationen m. m., der 1852 tildeltes Forstjenstmedaljen i Sølv. Mylius Erichsen skildrer ham som »Adser Klitbokonge« i »Fra Klit og Hav«. Hans Efterkommere fører ikke Lodberg som Familienavn, men har dog i flere Tilfælde bibeholdt det som Mellemnavn. Et Oldebarn var den i 1936 afdøde Fiskeeksportør Jens Peter Lodberg Jensen i Esbjerg. Han var en stor Bogelsker og samlede paa »Dedikationer«, som han i 1921 udgav. »Dedikationer« vakte stor Utilfredshed blandt Forfatterne og affødte en lidenskabelig Diskussion i Dagspressen, men ved hans Død blev han i den københavnske Presse rosende omtalt for sin Interesse for Bøger, og blev endog i et af dets Dagblade omtalt som »De unge Digteres Ven«.

c 5. Marie Ane (Mariane) Christensdatter Lodberg, f. 1772, † 1863. Efter Mandens Død ernærede hun sig ved Landbrug og Fiskeri. Trolovet 1792 med Mogens Mortensen af Houvig (Vielsen er ikke indført i Kirkebogen), f. 1761 (≈1763), † 1826. Husmand og Fisker i Søndervig. Har mange Efterkommere. (Sandsynligvis Søn af Morten Mogensen i Houvig).

b 2. Maren Jensdatter Lodberg, f. 1724. Da hun 1762 fik udbetalt sin Arv, opgives i Arvekvitteringen Moderens Navn, der tidligere var ukendt³⁷). Gift 1746 med Jens Christensen af Holmslands Sønderby, f. 1718. Gaardmand i Holmslands Sønderby under Udstrup Gods. En Datter, Ane Jensdatter, blev 1778 gift med Anders Jensen Pugflod, f. 1754 i Pugflodgaard paa Holmsland, † 1815 i Gammelsogn. (Søn af Gaardmand Jens Iversen Pugflod). An

ders Pugflod overtog Hustruens Fødegaard, baade Fæstet til Udstrup og Nysogns Kirke samt nogen Selvejendom, og fik Svigerforældrene paa Aftægt, men disse er ikke fundet døde i Nysogn. Da Niels Rindum 1795 afgik ved Døden og Hovedgaarden Sønder Holmgaard i Sønder Lem Sogn stilledes til Auktion, købte Anders Pugflod, sammen med Niels Jensen, den gamle Hovedgaard, hvorefter Pugflod fik Skøde paa den nordre Gaard. Her paa Holmgaard finder vi ved Folketællingen 1801 »hans Moder«, Maren Jensdatter, der sikkert skal være hans Svigermoder, men hun er hverken fundet død paa Holmsland eller i Sønder Lem. 1809 solgte han Holmgaard til Svigersønnen, Johan Lassen ⁵⁵⁾, en Søn af Laurs Pedersen i Knudegaard, hvorefter han købte Harboesgaard i Gammelsohn, og her døde han.

b3. Kirsten Jensdatter Lodberg, f. 1726, † 1813. Fik 1767 udbetalt 40 Rd. af Broderen, som var hendes Arv efter Forældrene, og Manden kvitterer paa Hustruens Vegne for, at han havde modtaget alt, hvad der kunde tilkomme hende, »naar det Gud behagede ved Døden at bortkalde« hendes Forældre ³⁸⁾. Gift 1753 Knud Jensen Brøllund, f. 1723, † 1784; se Tavle 1, Side 133. Overtog Fødegaarden Brøllund paa Holmsland, hvis Herlighed tilhørte Søgaard, medens han selv ejede Bondeskylden. 1761 laante han 80 Sldlr. af Svogeren, Jens Christensen i Sønderby, og pantsatte herfor Bondeskyldens Hartkorn ³⁹⁾. Den 26. Februar 1781 sælger han Bondeskylden til Sønnen, Peder Knudsen Brøllund paa Vilkaar, at han beholdt fuld Raadighed over Gaarden, til Sønnen fik Fæstebrev af Herlighedsejeren, Krigsraad H. Ammidsbøll til Søgaard, hvilket var lovet, og til den

Tid skulde der opstilles nærmere Betingelser om Af-
tægt. Dernæst skulde Sønnen betale 98 Rd. til Jens
Christensen i Sønderby efter Panteobligationen af
1761 ⁴⁰). Det gik imidlertid ikke saa glat med at faa
Fæstebrevet i Orden; Konditionerne var aftalte, men
senere forkastede Peder Brøllund disse, og Fæste-
brevet blev ikke udstedt. Krigsraaden vilde have
Peder og Broderen Jens Brøllund til Soldater,
men ved en Sessionskendelse af 2. April 1781 blev
de anset som fri for Militærtjenesten. Kendelsen ap-
pelleredes, men ved en ny Kendelse paa Ringkøbing
Raadstue den 8. April 1782 idømtes Krigsraadens
Fuldmægtig en Bøde paa 20 Rd., fordi han havde
paastaet Principalens Ret. Sagen førtes helt op til
Højesteret, men her afvistes den, og »Udi Kost og
Tæring betaler Krigsraad Ammidsbøll til Peder og
Jens Knudsen Brøllund 30 Rd.«⁴¹). Senere maa der
være kommen til Forstaaelse mellem de stridende Par-
ter, for 1789 havde Peder Brøllund Gaarden i Fæste
med Htk. 5.0.0.1½. til Søgaard og Htk. 0.3.0.
1½. til Kirken ⁴²), og samme Aar Faderen døde,
solgte Peder Brøllund Gaardens Bondeskyld til
Krigsraad Ammidsbøll ⁴³).

b 4. Ane Jensdatter Lodberg, f. 1738, † 1778.
Ved Brylluppet fik hun udbetalt 40 Sldr. som Arv
efter Forældrene, og hendes Mand kvitterede herfor,
idet han tilstod, at de ikke havde mere at fordre, naar
hendes Fader og Moder døde ³⁸). Gift 1765 Chris-
sten Mortensen fra Houvig, f. 1740, † 1795. Gaard-
mand i Houvig. (Søn af Morten Jensen Krog og
Maren Iversdatter). Lodberg-Navnet er bibeholdt
i denne Linie, idet en Søn, Jens Lodberg Christen-
sen, der bosatte sig som Gaardmand paa Husby Klit,

kaldtes Jens Lodberg, og fra ham nedstammer Brødrene, Gaardmændene Niels og Jens Lodberg Sørensen i Stadil.

b 5. Peder Jensen Lodberg, f. 1744, † 1769. Mastrøs. Omkom paa Havet sammen med flere andre Klit- og Holmboere kort før han skulde giftes med Ide Pedersdatter (Aalborg) fra Sdr. Rødklit. Hun døde kort efter af »en paa Holmsland grasserende Sygdom«⁴⁴).

IV. Bjerre—Pind—Lodberg.

Skønt Arbejdet for at komme til Bunds i efterfølgende Slægt har staaet paa i flere Aar er det ikke lykkes at føre den ret langt tilbage. En Arvekvittering af 21. Oktober 1716 synes at give Opklaringen²²), men maatte efter nærmere Undersøgelse forlades. De ældste Led fremtræder derfor kun som en teoretisk Linie, idet Sandsynligheden taler for, at Fæstestedet er gaaet i Arv til Familien.

Østlig i Nørre Rødklit, Nysogn paa Holmsland laa i det 17. Aarh. nogle Huse, der af den stedlige Befolkning kaldtes Bjerre, og Beboerne fik heraf Kendingsnavnet Bjerre. I det østligste af disse Huse, det nuværende Matr. 61 a, sad Poul Pedersen Bjerre som Fæster under Søgaards Gods og skattede af Htk. 0. 5. 3. 2., der ved Matr. 1664 ikke var skyldsatt i Htk., men ifølge Markbogen 1682 var et Gadehus. Da Søgaards Ejere, Niels Harbou og Frue Kirstine Orning den 4. Juni 1674 udstedte et Pantebrev til Laurits Jensen paa Østertoft i Stadil, var Poul Pedersen Fæster af et Gadehus, hvoraf han aarlig skattede 24 Snese saltede, tørrede Hvilling, og af »Katdal« i Søgaard Mark 1 Pund Smør²⁰), men Landgildet synes

ikke at staa i Forhold til et Hus uden Hartkorn.

Poul Bjerre havde tilgiftet sig Stedet, for 1675 skatte han af en Steddatter, 1677 af 1 Ildsted og 1 Ko, Aaret efter af Hustru, 1 Ko og 4 Faar, 1683 af Hustru, men hun er død inden 1692, da han er Enkemand, skatter 1697 af en Datter, Maren²⁰⁾. Poul Bjerre blev meget gammel; han havde inden 1711 overdraget Fæstet til Christen Jensen Bjerre⁴⁷⁾, men levede endnu 1721, da han indkaldtes for Herredstinget angaaende Strandingstyverierne 1717 ved Søndervig²²⁾. Foruden ovennævnte Datter maa man formode, han yderligere havde 3 Børn (a 1—a 3).

a 1. Mette Poulsdatter, f. 1680 i Nørre Rødclit, † 1747 i Houvig. Gift 1733 Eske Lauridsen af Houvig. (Søn af Laurids Pedersen og Maren Eskesdatter)²⁰⁾.

a 2. Christen Poulsen, f. 1684. Fæstegaardmand i Holmslands Sønderby; Skifte er 1735 afholdt under Søgaards Gods, men hans Begravelse er ikke funden i Kirkebogen. Indstævnes 1730 som Vidne angaaende Laksefiskeriet i Ringkøbing Fjord, og angives her at være født i Nørre Rødclit²²⁾. Gift med Kirsten Christensdatter, der overlevede Manden. Han efterlod 10 Børn, hvoraf her kun skal omtales 2 (b 4 og b 10).

b 4. Christen Christensen, f. 1716, † 1791. Husmand og Fisker i Houvig. Gift med Ane Andersdatter, f. 1722, † 1794. En Søn var Anders Christensen Heide, Husmand i Nymindehus i Bjerregaard, og han blev gift med nedenstaaende Kirsten Iversdatter.

b 10. Iver Christensen, f. 1729 (=1731), † 1782. Gaardmand og Fisker i Aargab. Gift 1757 med Ane

Larsdatter af Aargab, efter hvem Skifte afholdtes 1786, men Begravelsesprotokollen er ikke ført i Tiden omkring hendes Død. En Datter var Kirsten Iversdatter, der blev gift med ovennævnte Anders Christensen Heide, og deres Søn var Gaardmand i Bjerregaard, Iver Andersen Heide, der blev gift med Rebekka Højberg, Arvingen til Hovedgaarden Søgaard paa Holmsland (jfr. min Bog: »Iver Heide og Rebekka Højberg«, 1934). Rebekka Højberg er benyttet som Model i Jørgen Falk Rønnes Bog: »Den naadige Frue«.

a 3. Karen Poulsdatter, f. 1684, † 1745. Gift med Christen Jensen Bjerre, f. 1671, † 1745. Det er ikke opklaret, hvor han er født, da den ældste Kirkebog er gaaet tabt, og hverken Skifteprotokoller eller Justitsprotokoller giver nogen Oplysning. — Navnet Bjerre har han efter Fæstestedet, som han overtog inden Poul Bjerrers Død. Baade Christen og Poul Bjerre indstævnes angaaende Strandingstyverierne; Forpagter Hans Triige paa Søgaard *) havde som foran omtalt paa Fæsternes Vegne indgaaet paa Forlig med Voldbjergs Ejer om Erstatning, men en Del glemte at overholde Forliget, og blandt disse var Christen og Poul Bjerre, hvorfor de den 18. Juni 1721 indkaldes for Herredstinget sammen med andre Holmsboere. De mødte ikke, men ved et nyt Retsmøde den 9. Juli dømtes Christen Bjerre til at betale 4 Mk. efter Akkorden og 8 Sk. til Processens Omkostninger, hvorimod vi ikke ved denne Lejlighed finder Poul Bjerre ²²). En Søn var sikkert:

b 1. Jens Christensen Bjerre, f. 1709, † 1791.

*) Hans Triige var Svigersøn til Ide Sophie Rasmusdatter til Søgaard.

Han overtog Christen Jensen Bjerres Fæstested og kaldes skiftevis for Bjerre og Pind; det sidste har han muligvis efter en af Stedets Agre, der paa Matrikelkortet betegnes som Pins Ager. I Folketællingen 1787 er hans Hustru opført som Enke, men Kirkebogen og Søgaards Skifteprotokol fortæller begge, at han først døde 1791. Han var gift to Gange. 1746 blev han gift med Kirsten Sylvesterdatter af Sønder Rødklit, f. 1712, † 1762. (Datter af Fæstegaardmand Sylvester Christensen og Ane Thygesdatter, hvis Sted 1735 nedbrændte ved en »beklagelig Ildsvaade«, medens han var paa Fjorden, hvorved han blev »geraadet udi yderste Armod«)²²). Anden Gang blev Jens Bjerre gift med Karen Madsdatter, men Vielsen er hverken fundet i Holmslands eller Nabsognenes Kirkebøger. I første Ægteskab var 3, i sidste 8 Børn, hvoraf nogle døde smaa. Her skal kun omtales en Søn af første Ægteskab (c 3).

c 3. Christen Jensen Lodberg, f. 1750, † 1824. Først Gaardmand, senere Husmand og Fisker i Nørre Rødklit. Ifølge Pastor Nielsens Stamtavle, skulde han hedde Christen Pedersen Lodberg og være født 1784 paa Klitterne ved Ringkøbing (jfr. Side 99), men Undersøgelserne har bevist, at han den 13. December 1750 blev døbt i Nysogn Kirke, som Søn af ovennævnte Jens Christensen Bjerre. Ved Brylluppet kaldes han Bjerre. Da den ældre Broder, Laurits Jensen (Graakjær) bosatte sig som Murermester og Husmand i Graakjær, Sønder Lem Sogn, skulde Christen vel være den nærmeste til at overtage Fødestedet, men i Stedet fik en Halvsøster, Kirsten Jensdatter Pind, og hendes Mand, Gravers Iversen Bjerre (ogsaa kaldet Moese), Stedet. Aarsagen hertil var

sikkert, at Christen var bleven Gaardmand i Lodberggaard i Nørre Rødclit, inden Stedmoderen afstod Stedet. Herved kom Christens Efterkommere til at bære Familienavnet Lodberg i Stedet for Bjerre, og dette er den direkte Aarsag til, at jeg kom ind paa at revidere den Lodberg'ske Stamtavle.

Det var nemlig saa heldigt for Christen, at hans Hustrus Farbroder, Jens Christensen Skræder, ogsaa kaldet Lodberg, og dennes Hustru, Karen Pedersdatter, følte sig som »gamle, Skrøbelige og Affældige Folck«, hvorfor de afstod deres »i Fæste havende Gaard, Lodberg Kaldet« »til Velagte Christen Jensen, der havde indgaaed Egteskab med min, Jens Christensen Lodbergs Broder Datter, navnlig Anne Nielsdatter«. Nogen Tid efter Overdragelsen blev der oprettet en Kontrakt mellem Parterne, dateret Lodberg den 25. Maj 1789, ifølge hvilken Jens Lodberg og Hustru fik sikret Aftægt paa Livstid og skulde nyde »vores skickelige underholding, være sig af Føde og Klæde, Opvartning, og efter vores Døed med en anstændig begravelse at blive forsiufnet«. Det fremgaar af Kontrakten, at Christen ved Overtagelsen havde forstrakt de gamle med 13 Rd., hvorfor han »efter begge vi gamles Døds nyder alle vores efterladenskaber af hvad navn nævnes kand, som vi ogsaa haver forundt ham, end skjønt det icke kand være tilstræckelig nock for ham, i fald Gud behager, at vi skal leve noget i tiiden i betragtning af vores Allerdøm, og den Byrde Hand og Hustrue i den Henseende haver med os«⁴⁵). Aftægtsfolkene tyngede godt paa Gaardens Budget, idet Jens Lodberg først døde 1804, 72 Aar, og Hustruen 1810, 81 Aar gammel.

I Tiden omkring Christen Lodbergs Overtagelse af Lodberggaard ejedes den af Krigsraad H. Ammidssbøl til Søgaard. Han var en streng Herre at tjene, var flere Gange indblandet i Retstrætter og opkøbte Bøndergods, som han underlagde Hovedgaarden. I nogle Tilfælde, hvor han ejede Herligheden i en Gaard, som Fæsteren selv ejede Bondeskylden i, ser man, at han opkøbte Bondeskylden. Paa samme Tid sad en Del Holmboere økonomisk godt i det, og da de ikke selv kunde faa Lejlighed til at købe deres Gaarde til Selveje, købte de Gaarde udensojns, som de bortfæstede, eller udlaante Penge i fast Ejendom eller Indbo. Krigsraadens Søn, Kancelliassessor H. P. Ammidssbøll synes at have været en Modsætning til Faderen — han spredte i hvert Fald det Gods, Faderen havde samlet. Da Udstykningen af Holmslands Jord var tilendebragt, søgte og fik han Tilsladelse til at bortsælge Bøndergodset uden Fortabelse af Hovedgaardens Friheder, og nu gik flere og flere af Søgaards Fæstere over til at blive Selvejere.

Blandt dem, der vilde have fri Raadighed over deres Gaard var Christen Jensen Lodberg; han købte den 29. Juni 1805 sin Fæstegaard for 250 Rd. Kurant³⁰⁾, men da han ingen Penge havde, laante han hele Købesummen i Den almindelige Enkekasse, der fik første Prioritets Panteret i Gaarden. Det var kun faa Aar, han sad som Selvejer her. Allerede den 4. Marts 1810 solgte han den for 560 Rd. Kurant til Naboen, Jørgen Pedersen, og samme Dag købte han dennes Husmandssted i Nørre Rødclit med Htk. 0. 3. 3. 0., det nuværende Matr. Nr. 64, for 100 Rd. Kurant³⁰⁾. Her paa Husmandsstedet var Jørgen Pedersens Datter født, og hun blev Moder til Docent Niels Jo-

Tavle 1. Niels Graversen. Var 1625 Gaardmand i Kjærgaard paa Holmsland.⁶⁾

Peder Nielsen Kjærgaard. Overtog 1624 den ene Halvdel, 1632 den anden Halvdel af Fødegaarden.⁶⁾
 ∞ Johanne, der 1678 som Enke havde Gaarden.²⁰⁾

Iver Pedersen Kjærgaard. Overtog Fødegaarden.

Knud Pedersen Gadegaard. Gaardmand i Gade-
 gaard paa Holmsland.

Kirsten Iversdatter, † inden 1732.^{56) *)}
 ∞ Christen Pedersen Ejer af Fødegaarden i
 Nørre Bandsby.

Jens Knudsen Brøllund. 1680-1749. Overtog
 1719 Brøllundgaard fra Farbroderen, Jens Pe-
 dersen Kjærgaard.⁵⁷⁾
 ∞ Kirsten Laustdatter. 1685-1762.

Ane Christensdatter, f. ca. 1721.
 ∞ Niels Christensen Skræder. 1715-74. Over-
 tog Fødegaarden i Nørre Bandsby.

Ane Nielsdatter. 1757-1830.
 ∞ Christen Jensen Lodberg; se Side 130.

Knud Jensen Brøllund.
 1723-84. Overtog Fødegaarden.
 ∞ Kirsten Jensdatter Lod-
 berg; se Side 125.

Kirsten Jensdatter Brøllund,
 f. ca. 1725.
 ∞ Christen Larsen fra Sønder-
 by, f. ca. 1725. Gaardmand i
 Harboesgaard, Gammelsogn.

Karen Jensdatter Brøllund,
 1732-1817.
 ∞ Christen Jensen Lodberg;
 se Side 118.

Herfra nedstammer Lærer Jesper Nielsen Fjord i Gammelsogn, Docent Niels Johannes Fjord
 og Læge Mikkel Hindhede.

*) Kirsten Iversdatters Søster, Johanne Iversdatter blev gift med Gaardmand Knud Christensen Bredmose i Bredmose paa Holms-
 land; Efterkommere findes endnu paa Holmsland. En anden Søster, Ane Iversdatter blev gift med Gaardmand Mads Pedersen i Pollet
 paa Holmsland.

hannes Fjord (jfr. Tavle 1, Side 133). Det stod daarlige til med Christen Lodbergs Formueforhold, da Enken to Aar efter hans Død skiftede med Børnene. Efter Registreringen var Boet ikke stort; man spiste paa Stentallerkener og havde kun 4 Gafler og 3 Skeer, hvorimod han havde flottet sig med et Stueur, der vurderedes til 1 Rd. 2 Mk. Registreringen omtaler hverken Plov eller Harve. Stedets Besætning bestod af 2 Køer og 7 Faar; men en stor Part af Næringen fik han ved Fiskeri, da han var Ejer af 4 Bakker, 1 Ruse med Tilbehør og Fjerdeparten af en gammel Baad. Formuen oversteg kun Gælden med 25 Rd. 5 Mk. og 13 Sk.⁸¹). Gift 1788 med Anne Nielsdatter, f. 1757, † 1830. (Datter af Fæstegaardmand Niels Christensen Skræder og Ane Christensdatter i Nørre Bandsby; se Tavle 1, Side 133).

Christen Lodberg havde 4 Børn, hvoraf to døde. En Datter var Karen Christensdatter Lodberg, f. 1791, † 1862. Hun var gift med Enkemanden Jens Christensen Sæding fra Sæding i Nørre Nebel Sogn, der blev Husmand og Fisker i Lodberghus, Matr. Nr. 38 b i Rødklit. Deres Efterkommere bor endnu paa Holmsland og spredt ud over Amtet. — En Søn af Christen Lodberg var d 3.

d 3. Jens Christensen Lodberg, f. 1796, † 1859. Overtog ved Skiftebrev af 9. Februar 1826 Skøde paa Husmandsstedet⁵⁴), var Fisker og fik Moderen paa Aftægt. Gift med Ane Kirstine Jensdatter, f. 1797, † 1879, der omtales som en »elskelig, gammel, tro Kone, der talte lidt, stille og blidt«. (Datter af Gaardmand og Tømrer Jens Nielsen og Ane Cathrine Nielsdatter i Heager, He Sogn; se Tavle 2, Side 135). De havde 3 Børn, hvoraf to Døtre; den ene bo

Tavle 2. Christen Lauridsen. Var 1613 og 1616 Gaardmand i Brøllund.⁶⁾

Niels Christensen Brøllund. Nævnes 1664, 1673 og 1678 som Gaardmand i Brøllund.²⁰⁾

Laurids Nielsen Gadegaard, Gaardmand i Gadegaard paa Holmsland.⁵⁸⁾
 ∞ Kirsten..... 1651-1737.

Søren Nielsen Brøllund, † 1700. Overtog Fødegården.⁵⁹⁾
 ∞ 1684 Ane Madsdatter.*) (Hun ∞ 2. 1701 med Jens Pedersen Kjærgaard; se under Tavle 1).

Christen Lauridsen, f. i Gadegaard. Fik 1721 en Gaard i Nørre Bandsby i Fæste.⁶⁰⁾

Ane Kirstine Christensdatter. 1725-1803.

∞ Niels Madsen af Bøndergaard. 1723-95. Overtog Hustruens Fødegård. Skifte afholdt.

Margrethe Nielsdatter, f. 1750.
 ∞ Terkel Christensen. 1743-1809. Overtog Fødegården i Kirkeby paa Holmsland.

Ane Cathrine Nielsdatter, f. 1763.
 ∞ Jens Nielsen, Gaardmand og Tømrer i Heager, He Sogn.

Herfra nedstammer Folketingsmand Mads Peder Christiansen, Professor Christian Christiansen, Dr. med. Johanne Christiansen, Højskoleforstander C. P. O. Christiansen og Amtsraadsmedlem, Gaardejer Andr. Christiansen i Kirkeby paa Holmsland.

Ane Kirstine Jensdatter.
 ∞ Jens Christensen Lodberg; se Side 134.

*) Søren Brøllund havde tidligere været gift. Ane Madsdatter var beslægtet i tredje Led med hans første Hustru, og hun var beslægtet i tredje Led med sin anden Mand, Jens Kjærgaard. 1)

satte sig i Ringkøbing, den anden paa Holmsland, og deres Efterkommere findes endnu i Ringkøbing og i Amtet. — En Søn var e 2.

e 2. Jens Christian Jensen Lodberg, f. 1829, † 1905. Bosatte sig først som Skræder paa Holmsland, var derefter Skrædermester i Ringkøbing, hvor han fra den 29. Marts 1862 var Medlem af Haandværkerforeningen ⁴⁶⁾. Her købte han et lille Hus i Vester Strandsbjerg — efter hvad der fortælles i det nuværende Nr. 11 — hvortil han af Holmslands Skolevæsens Midler laante 250 Rd. Han følte sig grebet af Indre-Missionens Tanker og berejste i Aarene 1863—69 Strækningen Holstebro-Varde som Taler og Kolportør ³²⁾, og vi har Efterretning om, at han 1865 ved et Møde i Ringkøbing Raadstuesal holdt en Tale, der overværedes af Indre-Missionens Ledelse ³²⁾. Han var i den Tid en kendt Skikkelse indenfor Ringkøbing Amt, hvor ældre Folk mindedes ham indtil for faa Aar siden. 1868 solgte han Huset i Ringkøbing til Stenhugger Greisen, der den 18. Marts for Holmslands Sogneraad fremlagde Begæring om, at Skolevæsenets Midler maatte blive staaende i »Lodbergs Hus i Ringkøbing« naar han købte det ⁴⁸⁾. Han udtraadte 1869 af Missionens Tjeneste og skal nu — efter hvad der fortælles — være rejst til Grenaa. Herefter foranledigede Pastor Vilh. Beck, at han kom til København, hvor han virkede som Taler ved offentlige Møder, og betegnes her som »en glimrende Taler«. I København boede han i December 1870 og fik 1871 Borgerskab som Skrædermester ⁵³⁾. Naar der i Københavns Borgerskabsprotokol staar, at han 1883 fik ombyttet Borgerskabet fra Skrædermester til Høker, er dette forsaavidt rigtigt, men i Virkeligheden

lagde han kun Navn til Borgerskabet, da det var Sønnen, Peder Lodberg, der etablerede sig, men ikke var fyldt de 25 Aar, som Loven krævede for at opnaa Borgerskab. — Gift med Karen Kjerstine Jensdatter, f. 1826, † 1902. (Datter af Husmand Jens Eriksen (Sevel) og Ane Cathrine Jacobsdatter i Estvad Sogn).

I den Lodberg'ske Stamtavle er Skrædermester Lodberg anført som en af Pastor Nielsens Meddelere. Hans Andel i Stamtavlen har sandsynligvis indskrænket sig til at give Oplysninger om sig selv og Børnene; men heller ikke disse er rigtig anført, idet den yngste Datter i Virkeligheden er en Datterdatter. Ialt havde han 6 Børn, hvoraf kun skal omtales Sønnerne (f 3 og f 4).

f 3. Peder Lodberg, f. 1859 i Ringkøbing, † 1895 i København. Vinkyper. Gift med Johanne Jensen, f. 1857, † 1936. Datter af Tømrer Carl Frederik Julius Jensen og Jensine Bay i Rudkøbing; hun var paa Moderens Side beslægtet med Mads Lange til Bali, hvis Datter blev gift med Sultan Abu Baker af Johore, og deres Søn er den nuværende Sultan Ibrahim ³³). I Ægteskabet var 7 Børn, blandt hvilke er Forfatteren af nærværende Afhandling.

f 4. Jens Lodberg, f. 1860, † 1906. Skomagermester i København. Gift med Christine Christensen, f. 1861, † 1921. (Datter af Arbejdsmand Christen Jensen og Ane Cathrine i Ringkøbing). De var ret velhavende, og da de ingen Børn havde, oprettede de et Testamente til Fordel for deres Søskende og disses Børn. Kort før Fru Lodbergs Død oprettede hun et Kodiciel til Testamentet. Hendes Søskende anlagde Sag mod Boet for at faa Kodicilet kendt ugyldigt, men tabte Sagen. Herom kan læses i »Ugeskrift

for Retsvæsen«, Østre Landsret Dom af 29. Februar 1924.

Af Christen Jensen Lodbergs Efterkommere benyttes nu kun Vinkyper Peder Lodbergs Efterslægt Lodberg som Familienavn.

V. Lodberg-Slægten paa Holmsland og i Ringkøbing.

Endnu skal omtales en Lodberg-Slægt, hvoraf en Gren er opført i Pastor Niensens Stamtavle. Den synes at være udgaaet fra Lodberggaard, men Forbindelse til de foregaaende er ikke fundet.

Som omtalt Side 109 overdrog Peder Lodberg 1718 sin Gaard til Jens Thygesen, der døde inden 1721, da Enken indstævnes angaaende Strandingen 1717. Den 7. Januar 1728 skal hun atter møde for Herredstinget, fordi hun resterede 4 Rd. 1 Mk. 6 Sk. for noget Korn, hendes salige Mand Tid efter anden var bekommen, samt 4 Mk. 8 Sk., der resterede fra »Smørsagen«, d. v. s. fra Strandingssagen. Ved Afregningen fragik for 14 Dages Arbejde paa Søgaard og 6 Dage ved Møllen, beregnet til 2 Rd. 8 Sk. Det resterende Beløb havde hun ved Skiftebehandlingen efter hendes salige Mand, ved Løfte og dyre Eder, lovet at betale²²⁾, hvilket hun altsaa havde glemt.

Vi faar ikke Enkens Navn, men da Christen Simonsen den 15. Juli 1722 indstævnes som Vidne, talte Stævningsmændene med hans Madmoder, Maren Lodberg i Nørre Rødolit²²⁾. Hun er identisk med nedennævnte Maren Pedersdatter, og man kunde antage, at hun var Datter af Peder Jensen Lodberg, men med den opgivne Alder ved hendes Død, falder Antagelsen bort.

Jens Thygesens Enke maa ialfald have været gift to Gange, og meget tyder paa, at hun er identisk med forannævnte Maren Pedersdatter, f. 1674, † 1754, der blev gift med Christen Lodberg, f. 1692, † 1753, der 1731 var Fæstegaardmand i Lodberggaard²⁹⁾, og den store Aldersforskel kunde tyde paa, at han havde faaet Gaarden med Hustruen. Hun har saa i første Ægteskab haft 2 Sønner (a 1 — a 2), og i sidste Ægteskab 1 Søn (a 3).

a 1. Thyge Jensen Ledgaard, f. 1715, † 1781. Han bliver 1747 i Stadil gift med Birthe Espersdatter (Datter af Esper Kløw paa Stadilø); hun afgik 1749 i Barnsnød ved Døden i Stadil, 27 Aar 5 Md. 3 Uger gl. — Da han 1753 indgik i nyt Ægteskab med Maren Christensdatter, Enke efter Niels Jacobsen i Ledgaard, nævnes han af Nørre Rødklit, og han fik nu Ledgaard i Gammelsogn med Hustruen. Efter hendes Død bliver han gift med Else Sørens datter, der døde 1788. Skifte er afholdt efter Thyge Ledgaard og hans anden Hustru. En Søn overtog Fødegaarden.

a 2. Jens Jensen Lodberg, død 1765 i Ringkøbing (Alderen er ikke opgivet ved Dødsfaldet). Husejer og Tømmermand i Østergade, Ringkøbing, hvor han og Hustru 1762 er aldrende Folk med skrøbelige Børn. Skifte har været afholdt og var indført i en Kladderprotokol, som Ringkøbing Skiftejurisdiktion førte, men netop dette Skifte, ialt 6 Blade, er udrevet af Kladderbogen, og man har ikke i Skiftedokumenter eller andetsteds kunnet finde det⁵⁾). Gift 1747 paa Holmsland med Maren Christensdatter af Ringkøbing, f. 1711, † 1799, der 1787 var Spinderske, boede til Leje og havde en Datters to Børn hos sig. Man

kender fire af deres Børn, og en Dattersøn er den i Pastor Nielsens Stamtavle paa Side 63 anførte Jens Pedersen Lodberg, der døde i Skive; han blev den 14. Januar 1778 døbt i Ringkøbing.

En Datter af Jens Lodberg var Maren Lodberg, der var Familiens »sorte Faar«. Hun var noget vidtløftig, begik Lejermaal og Tyveri, hvorfor hun maatte udstaa Datidens barbariske Straffe, der ikke gav Chance for at rette sig op igen, men tværtimod slog hende helt ud. Til Belysning af Tidens Straffemetode og dens Virkning skal her ganske kort refereres hendes Historie.

Maren Lodberg havde været gift med Nicolaj Winthenberg, der opholdt sig i København, men hun var gaaet fra ham, uvist af hvilken Grund. Hun begik Lejermaal, d. v. s. hun fødte et Barn udenfor Ægteskab, for hvilket der var strenge Straffe, varierende efter Synderens Formueforhold og Anseelse. Da Ide Sophie Rasmusdatter til Søgaard paa Holmsland 1693 nedkom for tidligt med et Barn efter sit Bryllup med Tolder Elias Larsen i Ringkøbing, skulde hun udstaa aabenbar Skriftemaal, men fik Syndsforladelse mod at betale 50 Sldr. til Kristianshavns Kirke, der var under Opførelse¹⁾). Maren Lodberg var derimod en fattig Kvinde, og som Følge heraf maatte hun, foruden at betale sin Lejermaalsbøde, tillige afsone 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Hun havde dermed faaet sit sorte Stempel, og da hun 1783, formentlig af Sult, tog et af Underofficer Køsters Faar og slagtede det, blev hun arresteret og dømt til med Ris at miste sin Hud. Det skete om Vinteren, hvorfor hendes Krop (ifølge Raadstuetjenerens Regning) ikke kunde læges for Frost og Kulde, og hun kunde ikke

udstaa Straffen, saafremt hun i længere Tid skulde sidde i Arresten, derfor tog Raadhustjeneren hende i Huset i otte Dage. For denne Barmhertighedsgerning fik han tilstaaet 4 Mk. til et Læs Tørv og 1 Mk. om Dagen, for at være ansvarlig for hende Dag og Nat i hendes ringe Tilstand. I Dommen hedder det, at da hun var løbet fra Manden, og da hun havde gjort sig berygtet og mistænkt for et letfærdigt Levned, skulde hun ikke tolereres i Ringkøbing, men skulde inden 24 Timer efter Straffens Udstaaelse forlade Byen. Hun kunde ikke undvære Fødebyen, sit eget lille Hus i Østergade, hvor hun havde sit Hjem, sine Børn og sin gamle Moder; hun vendte tilbage hertil. Længselen efter Hjemmet takseredes til 6 Aars Arbejde i Viborg Tugt- og Manufakturhus; Bohave og Ejendoms blev bortsolgt paa Auktion til Fordel for Kongen, og Byens Trommeslager forkyndte Dagen for Auktionens Afholdelse. For hendes gamle Moder var Trommeslagerens monotone Opraab en Forkyndelse om, at hun snart skulde bort fra Datterens Ejendom, for i Auktionskonditionerne, der indeholder en Fortegnelse over Ejendellene, hedder det, at Moderen for en taalelig Leje boede i et Kammer i Datterens Ejendom, men skulde være pligtig at flytte til Paaske⁴⁹).

a 3. Peder Christensen Lodberg, f. 1721, omkom den 19. Juni 1769 paa Havet sammen med flere andre; hans Lig drev senere i Land og blev begravet paa Nysogn Kirkegaard den 29. Juni. Da han boede i Nørre Rødklit, har han rimeligvis haft Lodberggaard i Fæste. Jeg har ladet foretage Undersøgelse i Søgaards Skifteprotokol, og ifølge Meddelelse fremgaar det, at der den 20. Juni og 21. Juli foretoges Registrering og Besegling af Stervboet samt Skifteforhandling, der

sluttedes den 20. August 1769. Ved Dødsfaldet kaldes han Peder Lodberg, ved Registreringen den 20. Juni for Peder Christensen, men ved Skiftebehandlingen den 21. Juli for Peder Miltersen. Arvingerne var Enken, Kirsten Jespersdatter, hans Halvbroder, Thyge Jensen i Ledgaard samt en afdød Halvbroder, Jens Jensen Lodbergs Børn i Ringkøbing.

Han blev gift 1749 i Stadil med Kirsten Espersdatter fra Stadilø, og kaldes da Peder Christensen fra Holmsland. Forlovere var Esper Jørgensen og Thyge, Fæstemandens Broder.

VI. En Lodberg-Slægt fra Lodberghus.

I 1832 opstod paa Holmsland en ny Lodberg-Slægt, der dog ingen Forbindelse har med de foranførte. Den 21. Juli 1832 fødtes Jens Nielsen Lodberg i Sønder Rødclit, i den Ejendom vi 1890 finder betegnet som Lodberghus⁵²). Han blev Sømand, tog Eksamen fra Flensborg og blev Skibskaptajn. Først sejlede han i indenrigs Fart, da vi 1860 finder ham som Styrmand under et Besøg hos Smedemester Julius Bagge i Rudkøbing⁵⁰). Sejlede senere i flere Aar i Fragtfart paa Kinakysten, ejede selv en Part i de Skibe han førte, var en Gang borte i 13 Aar, men havde forøvrigt Bopæl i Flensborg. Efter at have opgivet Søen købte han en mindre Ejendom i Ringenæs, senere en Gaard i Felsted. Moderen døde 1865, og Sønnen betkostede hende et Mindesmærke med Inskription og Vers; en Gravligger, der endnu findes paa Nysogn Kirkegaard. Gift omkring 1860 i Ringenæs med Dortha Petersen. (Datter af Skibskaptajn Petersen i Ringenæs). 2 Børn døde som voksne (a 1—a 2).

a 1. Peter Lodberg, f. 1864. Han lod sig 1882

hyre med Skonnerten »Falkon«, der menes forlist.

a 2. Jes Lodberg, f. 1866. Overtog 1886 Gaarden i Feldsted, boede her til omkring 1890, da han købte en Ejendom i Gjenner ved Aabenraa, flyttede 1904 til Ødis Bramdrup og 1910 til Vamdrup, hvor han 1933 boede. Gift første Gang 1889 i Feldsted med Anna Kathrine Christiansen, f. 1867, † 1907. (Datter af Gaardejer Rasmus Christiansen i Feldsted). Gift anden Gang 1909 i Ødis med Frederikke Matine Jensen, f. 1880 i Ødis. (Datter af Sergent Christian Jensen). Han havde 10 Børn, hvoraf Datteren Engeborg Cecilie Mathilde Lodberg kom tilbage til Vestjylland, idet hun blev gift med Gaardejer J. Christensen i Tarm⁵¹).

VII. Enkeltpersoner.

I Betragtning af, at Lodberg i 250 Aar har været benyttet som Familienavn paa Holmslands Klit, og i Betragtning af, at Gaardmand Christen Jensen Lodberg i Søndervig har talrige Efterkommere, hvoraf endnu mange bor indenfor Amtet og en Del har virket som Lærere eller Lærerinder her indenfor, er Navnet dog ikke meget udbredt. Aarsagen hertil er, at et Navn som oftest var knyttet til en bestemt Gaard, og naar Børnene forlod Fødegaarden, fik de som oftest nye Kendingsnavne efter den Gaard eller det Sted, hvor de bosatte sig. Kun i Undtagelsestilfælde, som med Christen Lodberg, bibeholdtes det gamle Kendingsnavn.

Foruden de her omtalte Slægter er Lodberg optaget af Enkeltpersoner; men disses Idenditet er som Regel let at fastslaa, idet de oftest havde Navn efter Lod-

bjerg Hede ved Rødklit, og Tilnavnet bortfaldt med Personens Død.

Ogsaa andre Steder opstod Lodberg som Personnavn. I et Tilfælde vil eventuelle senere Interesserede have Vanskelighed med at identificere Kaj Lodberg (Lodbjerg), der gennem nogle Aar har leveret Stof til forskellige Provinsblade. Navnet er nemlig et Pseudonym, bag hvilket skjuler sig en jysk Pressemand, hvis eneste tvivlsomme Adkomst til Navnet er, at han er født i Lodbjerg Sogn, Hassing Herred, men ellers har et særpræget Navn ⁶²).

KILDEANGIVELSER

Foruden de almindeligst forekomne Kilder som Kirkebøger og Skifteprotokoller, der i de fleste Tilfælde skulde være unødvendige at anføre, har jeg til foranstaaende Arbejde benyttet følgende Kilder:

- ¹) Jyske Register. RA.
- ²) Kolding Kirkebog.
- ³) Roskilde Domsogns Kirkebog.
- ⁴) Meddelt af Lærer S. Leth Danielsen, Holstebro.
- ⁵) Meddelt af Landsarkivet i Viborg.
- ⁶) Lensregnskaberne. RA.
- ⁷) Bilag til Københavns Borgerskabsprot. den 6. November 1811, da Sønnen, Jens Peter Lodberg, fik Borgerskab som Snedkermester, hvori dennes Daabsattest findes. Raadstuearkivet, Kbhvn.
- ⁸) »Printz Frederichs Skibsjournal fra Rejsen 1781—83. RA.
- ⁹) Kirkebog og Skifteprot. LA. Kbhvn.
- ¹⁰) Borgerskabsprot. 1769. Raadstuearkivet Kbhvn., og Skifteprot. omkr. 1789. LA. Kbhvn.
- ¹¹) Skifteprot. 1834. LA. Kbhvn.
- ¹²) Højesteretsprot. 1696. RA.
- ¹³) Skt. Jørgensbjergs Kirkebog. LA. Kbhvn.

- 14) Bidstrup Gods Tingbog og Skifteprot. LA. Kbhvn.
- 15) Jyske Tegnelser. RA.
- 16) Bilag til Bøvling Lens Regnskaber. RA.
- 17) Matr. 1664. RA.
- 18) Slet Herreds gejstlige Skifteprot. 1786—1810, Fol. 183. LA. Viborg.
- 19) Markbogen. RA.
- 20) Ekstraskatter og Konsumtionsregnskaber. RA.
- 21) Justitsprot. for UlfborgsHing Herreder, den 25. August 1723. LA. Viborg.
- 22) Justitsprot. for UlfborgsHing Herreder. LA. Viborg.
- 23) Abildgaards Dagbøger. Nationalmuseet.
- 24) Søgaards Skifteprot. LA. Viborg.
- 25) Ministerial Tidende. 1888. A. Side 221.
- 26) Mylius Erichsen: »Nye Strandingshistorier«.
- 27) D. K., 3. Dept., Samlings sag Ø 287 A og B., ang. Stormfloden 1825—28. RA.
- 28) Evald Tang Kristensen: »Øen Holmsland og dens Klit«.
- 29) Viborg Landstings Kopier og protokollerede Breve. LA. Kbhvn.
- 30) Skøde- og Panteprot. for UlfborgsHing Herreder. LA. Viborg.
- 31) Skifteprot. for UlfborgsHing Herreder. LA. Viborg.
- 32) »Den indre Missions Historie«. 1912. Ved L. Blauenfeldt.
- 33) Aage Krarup Nielsen: »Mads Lange til Bali«.
- 34) Justitsprot. for Bølling Herred. 1766, Fol. 678. 1767, Fol. 777. LA. Viborg.
- 35) Ringkøbing Amtstuerregnskaber. RA.
- 36) Se Thorv. Lodberg: »TarbensSlægten fra Klitten«, udgivet 1932 af Torben Klinting og suppleret i »Ringkøbing Amts Dagblad«s Kronik den 6. Oktober 1939.
- 37) Justitsprot. for UlfborgsHing Herreder, den 19. Maj 1762. LA. Viborg.
- 38) Samme Kilde, 13. Maj 1767.
- 39) Samme Kilde, 25. November 1761.
- 40) Samme Kilde, 1783, Fol. 357 b.
- 41) Højesterets Protokol. 1783, Fol. 600—02. RA.
- 42) R. K. C. A. a. VII. 2. Hartkornsspecifikation. 1788—94. RA.
- 43) Justitsprot. for UlfborgsHing Herreder. 1784, Fol. 370. LA.

- 44) Kontributionsregnskaber for Lundenæs og Bøvling Amter. 1769. RA.
- 45) Justitsprot. for Ulfborg-Hing Herreder. 1789, Fol. 644.
- 46) F. K. Erlang: »Ringkjøbing Haandværkerforening«. 1861—1936.
- 47) Justitsprot. for Ulfborg-Hing Herreder, den 8. April 1711.
- 48) Holmslands Sogneraad's Forhandlingsprot. 1868.
- 49) Ringkøbing Bys Regnskaber. 1778, 1779 og 1784. RA.
- 50) Folketællingen for Rudkøbing. 1860.
- 51) Meddelt af Jes Lodberg.
- 52) Folketællingen for Nysogn, Hing Herred. 1890.
- 53) Borgerskabsprot. Raadstuearkivet Kbhvn.
- 54) Skøde- og Panteprot. for Ulfborg-Hing Herreder.
- 55) Ifølge Lægdstilgangsruilen 1810 fik Johan Lassen tinglæst Skøde den 25. November 1810 paa Holmgaard med Htk. 10 Td. 6 Skp. RA.
- 56) Justitsprot. for Ulfborg-Hing Herreder, 18. August 1717, 12. Marts og 25. Maj 1721. — Skifte efter Iver Larsen i Østerbygaard paa Holmsland. 1779. — Skifte efter Maren Laustdatter i Kjærgaard. 1729. — Skifte efter Peder Iversen sst. 1732. — Søgaard Skifteprot. LA. Viborg.
- 57) Justitsprot. for Ulfborg-Hing Herreder, 4. Oktober 1719 og 14. Oktober 1722. LA. Viborg.
- 58) Samme Kilde, 4. August 1706, 18. September 1720, 12. Marts og 25. Maj 1721.
- 59) Samme Kilde, 18. September 1720, 13. Januar 1723, 30. Maj 1725.
- 60) Samme Kilde, 8. September, 22. September, 30. September, 20. Oktober og 27. Oktober 1723.
- 61) Testamentprot. 1818. RA.
- 62) »Dansk Provinspresse«. 1900—1925. Side 33, første Spalte, øverst.

~~SlægtsBiblioteket~~



~~1 3 2 9 6 4~~



SLÆGTSFORSKERENS BIBLIOTEK